

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ"

ΤΕΥΧΟΣ 8, ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Καλή Ανάσταση

Σημείωμα του Εκδότη

Υπό την απειλή της χρεοκοπίας ή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου – τι είναι το λιγότερο χειρόν δεν θα αποδειχθεί – η Άνοιξη μας κτυπά την πόρτα. Και ενώ νομίζεις ότι ζεις σε φαρσοκωμωδία, νά σου προκύπτει το δράμα. Οι περικοπές θα μας έσωζαν λέει, την ύφεση τάχατες δεν την είχε προσέξει κανείς. Κι αρχίσαμε να βριζόμαστε μεταξύ μας, εσύ παίρνεις πολλά, δώσε περισσότερα. Στην Ιρλανδία δερνόντουσαν μεταξύ τους τα μέλη της ίδιας οικογένειας, δημόσιοι υπάλληλοι με ιδιωτικούς. Αν έχεις γερά νεύρα, αξίζει τον κόπο να παρακολουθήσεις το παιχνίδι της προπαγάνδας και της χοντροκοπίας για την αποδόμηση του κράτους, όπως παίζεται από τους εγχώριους, κατ' ευφημισμό δημοσιογράφους,

υπαλλήλους των καναλιών. Εξάλλου, γι' αυτό το παιχνίδι έχουμε αναφερθεί και παλαιότερα. Η Ελλάδα αυτό το διάστημα απολαμβάνει (!) το διεθνές ενδιαφέρον κερδοσκόπων και μη. Η γνωστή παρέα, μετά τη Λατινική Αμερική, επισκέπτεται την Ευρώπη ή ότι νομίζει ότι είναι Ευρώπη.

Όσοι είμαστε εν ζωή, ίσως δεν έχουμε ζήσει άλλη τέτοια κατάσταση, ο Τρικούπης είναι πολύ παλιός. Όμως, ότι και να γίνει, όπου και να βρεθούμε, μήπως ήρθε επιτέλους η ώρα να κοιτάξουμε με ειλικρίνεια τον εαυτό μας και να παραδεχτούμε που πραγματικά ανήκουμε?

Ευρώπη δεν είμαστε, εντάξει δεν ζήσαμε αστική επανάσταση, από τα χωράφια πέρασε στον μετακαπιταλισμό. Επομένως, δεν καταλα-

βαίνουμε τι θα πει σύστημα, τι θα πει οργάνωση, τι θα πει συνέπεια. Δεν έχουμε αξιόπιστο δημοκρατικό κράτος με συνεπείς πολίτες, τετρακόσια χρόνια σκλαβιά, κομπραδόρικές συμπεριφορές της άρχουσας τάξης του παρελθόντος και όχι μόνο, καθώς και η ενδιαφέρουσα γεωγραφική θέση, έκαναν τα ξεπουλήματα ακόμη πιο ενδιαφέροντα. Όμως τι να κάνουμε? Αν όλα αυτά είναι γραμμένα στα γονίδια μας, ας το πάρουμε απόφαση και ας πορευτούμε τον ανάδελφο δρόμο μας – όπως έλεγε κάποιος όνομα και μη χωριό – και ένα φραπέ όλο και κάπου θα τον εξασφαλίσουμε. Γιατί για περισσότερα είναι μάλλον δύσκολο, προς το παρόν.

Αν όμως υπάρχει κάτι άλλο που αξίζουμε, ας σκύψουμε το

κεφάλι κι ας διαπιστώσουμε ότι το δικό μας όφελος, μπορεί να εξασφαλισθεί καλύτερα μέσα στο κοινό συμφέρον.

Έτσι, ο Πολυδεύκης δεν το βάζει κάτω και συνεχίζει τη συζήτηση για το μέλλον της περιοχής μας, το βήμα παίρνει ο Γιώργος Λαγανάς. Ο διάλογος συνεχίζεται – τουλάχιστον ως λαός, μέσα στα κουσούρια μας έχουμε και πολλά καλά και ένα από αυτά είναι ότι συζητάμε - και θεωρούμε ότι στο τέλος κάποιος φασόλι θα βγει.

Και για να γελάσει το χέιλη μας, πάλι γλεντήσαμε τη Μουτζουροδευτέρα στο Καστόρι και ετοιμάζουμε καινούργιες δράσεις για το καλοκαίρι. Μείνετε σε επαφή.

Από όλο το Διοικητικό Συμβούλιο

Καλή Ανάσταση

«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Καστόρειο Λακωνίας, τ.κ. 23059
τηλ.: 6973208890, 6944377514
http://kastori.gr, http://polydefkis.gr
e-mail: info@polydefkis.gr

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή

Συντακτική Επιτροπή
Βαρβάρα Κεμεριδού,
Ευγενία Λαμπή, Ελένη Βλαχογιάννη,
Αναστασία Καδρακάζη,
Γαρυφαλιά Ρουμλιώτη,
Θάνος Τζωρτζάκης, Γιάννης Αρφάνης.

Επιμέλεια Ύλης

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιάννης Αρφάνης
Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή,
Κων/νος Καλκανδής
Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη,
Καίτη Σμυρνιού
Οικονομικά: Κων/νος Καλκανδής, Θάνος Τζωρτζάκης
Πολιτιστικά: Βαρβάρα Κεμεριδού,
Ευγενία Λαμπή
Φωτογραφικό υλικό: Βασ. Λαγανάς,
Γιάννης Αρφάνης, Γιώργος Κουρεμπής,
Γ. Λαγανάς, Θ. Ανδριανός
Χορηγίες: Καίτη Σμυρνιού
Ρεπορτάζ: Γιώργος Κουρεμπής
Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές

Καστόρι – Βόρειοι Δήμοι: Δημητράκης Κραμποβίτης, Θεόδωρος Αλαφγιαννης, Παναγιώτης Λαμπράκης, Θανάσης Δημητράκοπουλος, Νίκος Λαγανάς
ΗΠΙΑ, Βοστώνη: Eugenia Markos,
Νέα Υόρκη: Panagiotis Pantazis,
Αλάσκα: Maria Bascous
Αυστραλία: Angela Vasilas
Συνδρομή: Εσωτερικό 15 ΕΥΡΩ
Εξωτερικό 20 ΕΥΡΩ

Μπορείτε να καταθέσετε τη συνδρομή σας στο λογαριασμό του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ 112-002101-399452 στην ALPHA BANK

Καστανιώτικα

Αγαπητοί αναγνώστες, ο Καστανιώτης με τα γραφτά του από το πρώτο φύλλο πρόβαλε και προβάλλει γεγονότα, ανθρώπους, προβλήματα, πάντα με αγάπη για τον τόπο και τους ανθρώπους του, ζώντας δε χιλιόμετρα μακριά, αποφεύγει να παίρνει θέση σε δημοτικές διαμάχες και επαγγελματικές αντιζηλίες, για αυτό μην πυροβολείτε τον Καστανιώτη ότι άλλους προβάλλει και άλλους αγνοεί.

Έγινε και ο χορός του Συλλόγου μας φέτος με αλλαγή μέρας και ώρας. Πέρυσι βράδυ Παρασκευής φέτος Κυριακή μεσημέρι. Και για τις δύο επιλογές υπάρχουν και τα υπέρ και τα κατά. Ελπίζω το Δ.Σ. να βγάλει τα συμπεράσματά του και του χρόνου με το καλό να δούμε θαύματα.

Όλοι τον θυμόμαστε πάντα καλοντυμένο με γραβάτα και τη λεπτή βεργούλα του να στέκεται εμπρός

από το μνημείο, εκεί στους πεσόντες του 1912 -13 σε στάση προσοχής. Αργότερα καταλάβαμε το γιατί και τη σημασία του. Ήταν απότιση φόρου τιμής στον νεκρό αδελφό του κατά τον πόλεμο. Ο λόγος για τον Δ. Σπυρόπουλο, που δυστυχώς στα τελευταία χρόνια της ζωής του δεινοπάθησε από μερικούς πατριώτες μας. Το «νιάου» πήγαινε και ερχότανε. Πεθαίνοντας όμως, μας έκανε όλους να έχουμε τύψεις. Ο μακαρίτης άφηνε μεγάλο μέρος της περιουσίας του στο Δήμο μας (Κοινότητα τότε). Το νεοκλασικό χτίριο σύντομα θα μετατραπεί σε Δημαρχείο μέσα στην καρδιά του τόπου μας και θα είναι ένα πραγματικό κόσμημα. Ελπίζω η Δημοτική Αρχή να τιμήσει τον αείμνηστο Σπυρόπουλο δίνοντας το όνομά του στο χτίριο ή σε κάποιο χώρο του νέου Δημαρχείου.

Έπεσε στα χέρια μου

ένας φάκελος του Δήμου μας, που είχε υλικό για το ελαιόλαδο. Μέσα βρήκα ένα μικρό βιβλιαράκι του πατριώτη μας γεωπόνου Ν. Θεοδωρακόπουλου, που με γλώσσα απλή και κατανοητή αναφέρεται στο πολύτιμο και κύριο προϊόν της περιοχής μας, το ελαιόλαδο. Ελπίζω οι πατριώτες να το μελετήσουν και να ακολουθήσουν τις επιστημονικές συμβουλές του. Όμως δεν έχει γράψει μόνο για την ελιά, αλλά και για τα βότανα κ.λπ. Να είναι καλά ο Νίκος που τιμά τον τόπο μας.

Όπως μαθαίνουμε με γρήγορους ρυθμούς συνεχίζονται οι εργασίες για το δρόμο Λεύκτρο – Σπάρτης, που θα περνά κοντά στο χωριό μας. Είναι ένα έργο, που θα αλλάξει πολλά πράγματα προς το καλύτερο για τον τόπο μας. Τον περιμένουμε.

Γεια σας πατριώτες
Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

Οι δράσεις του τριμήνου

- Ετήσιος χορός ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ: Έγινε με μεγάλη επιτυχία ο ετήσιος χορός του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ στις 31 Ιανουαρίου 2010, στην Αθήνα, (Διαβάστε το σχετικό άρθρο).
- Η ομάδα Ελληνικών παραδοσιακών χορών Καστορείου συνεχίζει ακάθεκτη και έκανε δύο γιορτές, Κυριακή 27 Δεκεμβρίου, όπου μοιράστηκαν δώρα στους μικρούς μαθητές και την Κυριακή 7 Φεβρουαρίου για την Αποκριά.
- Συνεχίζονται οι προσπάθειες για την αποκατάσταση της Μισοσπορίτισσας. Αναμένεται η μελέτη από πολιτικό μηχανικό, ώστε να βρεθεί η εφικτότερη λύση.
- Παρέμβασή μας στο Καρναβάλι Καστορείου την Καθαρά Δευτέρα. (Διαβάστε το σχετικό άρθρο).
- Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ, από τη δημοπρασία του πίνακα ζωγραφικής στον ετήσιο χορό, χρηματοδότησε την ημερήσια

εκδρομή των μαθητών του Λυκείου Καστορείου. Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΡΙΜΗΝΟ Για το επόμενο τρίμηνο ετοιμαζόμαστε για:

- Καθαρισμό του καμαριού στο Παλιοκκλήσι. Τα χόρτα ξαναμεγάλωσαν.
- Καθαρισμό του μονοπατιού, που οδηγεί στο εκκλησάκι της Παναγίας πάνω από τον Πισαγιάννη και αποκατάσταση της οροφής, σε συνεργασία με τους κατοίκους των Περιβολίων και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Αλευρούς. Λόγω της κατεστραμμένης οροφής κινδυνεύουν οι τοιχογραφίες. Θα ακολουθήσει το σχετικό τσιμπούσι. Προβλέπεται για τις αρχές Ιουνίου.
- Διερεύνηση για δωρεά τριάντα κλινών, ώστε σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο Αλευρούς και το Σύλλογο Φίλων Ταύγету «Λουσίνα» να εγκατασταθεί καταφύγιο σε μια από τις

αίθουσες του Δημοτικού Σχολείου Αλευρούς.

- Προς το τέλος Ιουνίου ή αρχές Ιουλίου και αναλόγως του καιρού θα οργανωθεί πάλι η εξόρμηση στον Ταύγετο για τσάι. Με τα συμπαραμαρτούντα.
- Για το καλοκαίρι ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ ετοιμάζει ενημερωτικές εκδηλώσεις και παρεμβάσεις δε πολιτιστικά, επιστημονικά και γενικού ενδιαφέροντος θέματα. Ανακοινώσεις θα υπάρχουν στο επόμενο τεύχος.
- Ανασυγκροτείται και επικαιροποιείται η ιστοσελίδα μας. Μετά τη σχετική χειμερινή νάρκη (μας προέκυψε λίγο μεγαλύτερη!!), ανοιξιάτικα νέα σας περιμένουν εκεί. Μην ξεχνάτε να επισκέπτεσθε την ιστοσελίδα μας. Πρέπει να αναφερθεί, ότι φέτος το μονοπάτι του Καράμαλη το καθάρισαν οι Μανώλης Μαρκουράκης και Δημήτρης Κονιδισιώτης.

Η δραστηριότητα της ομάδας Ελληνικών παραδοσιακών χορών Καστορείου, συνεχίζεται και τα μέλη της, κάτοικοι του Καστορείου και όχι μόνο συμμετέχουν με ενθουσιασμό. Ο στόχος να αποτελέσουν τον πυρήνα σε πολιτιστικές δράσεις φαίνεται πια υλοποιήσιμος. Εξάλλου, στο ειδικό άρθρο παρουσιάζονται οι παρεμβάσεις της ομάδας, το τρίμηνο που πέρασε. Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ θα βρίσκεται πάντα στο πλευρό των μελών, ενηλίκων και μαθητών, ώστε να εξελιχθεί η ομάδα σε μια διαχρονική πολιτιστική δράση της περιοχής μας.

Όμως, νομίζουμε ότι ήρθε το επόμενο βήμα, δηλαδή η προμήθεια στολών για την ομάδα μας. Για το λόγο αυτό, απαιτείται η σχετική χρηματοδότηση, και στο σημείο αυτό θεωρούμε ότι θα βρούμε τη συμπαράσταση του Δήμου και άλλων φορέων. Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ θα προχωρήσει σε σχετικές ενέργειες, ώστε να συλλεχθεί ένα ικανοποιητικό χρηματικό ποσόν για την προμήθεια των πρώτων στολών.

Επίσης, απαιτείται πλέον περαιτέρω οργάνωση, για τη συντήρηση και διαχείριση των στολών. Η συμμετοχή της ομάδας σε παρουσιάσεις, το ερχόμενο καλοκαίρι, ελπίζουμε ότι θα γίνει με στολές και βασιζόμαστε στη βοήθεια όλων όσων πιστεύουν στη διατήρηση και την προβολή των παραδόσεών μας.

ΕΛ

Απ' τις γιορτές μας

Απόκριες και Μουτζουροδευτέρια στο Καστόρι

Φέτος η Αποκριά ήταν νωρίς, Δεν προλάβουμε να χωνέψουμε τον κουραμπιέ και έπρεπε να σφάξουμε το γουρούνι! Όμως η διαδικασία τηρήθηκε. Ο Πολυδεύκης έκανε το χορό του, την Κρεατινή, η Σχολή Παραδοσιακών Χορών Καστορείου γλέντησε χορεύοντας και ψήνοντας, μαζί με τους κατοίκους της Καστανιάς. Και η κορύφωση ήρθε το τελευταίο τριήμερο. Το Σάββατο και την Κυριακή, γλέντια έγιναν στο Γεωργίτσι την Αγόριαννη, την Πελλάνα και τα άλλα χωριά. Την Κυριακή, δυστυχώς, ο καιρός ήταν βροχερός,

έτσι στη Βορδώνια το γλέντι δεν άντεξε. Αντίθετα στο Καστρί, αντιστάθηκαν στον καιρό και στο υπόστεγο της πλατείας το γλέντι τρικούβερο κράτησε μέχρι τα μεσάνυχτα.

Τη Μουτζουροδευτέρα, βέβαια, την τιμητική του είχε το Καστόρι, με το καρναβάλι του, που εξελίχθηκε σε ιστορία τρόμου λόγω της επικείμενης βροχής. Όμως τελικά όλα πήγαν καλά. Για πρώτη χρονιά, η μουσική ήταν μόνο παραδοσιακά τραγούδια της Αποκριάς, που διάλεξε ο δάσκαλος της Σχολής παραδοσιακών

Χορών Γ. Καλομοίρης. Τα κείμενα έγραψαν η Βαρβάρα Κεμερίδου και Άβα Μπουλούμπαση. Δεν θα μπορούσε να βρεθεί καλύτερη παρουσιάστρια από την Καίτη Σμυρνιού, Ταμία του Πολυδεύκη, νομίζω ότι είναι το κατάλληλο πρόσωπο. Σχόλια για τα άρματα έκανε ο Α. Κουρεμπής. Τα παιδιά και οι νεολαίοι πάλι «έγραψαν». Από τη σχολή, ο γάμος στις ακρίβειας τον καιρό, από τους νεολαίους ο Καλλικράτης, η ακρίβεια κ.λ.π. Όταν κάτι είναι αυθόρμητο, έχει μεγαλύτερη αξία. Ο «Πολυδεύκης» έβγαλε

πάλι τη «Ρουμάνα», σηκώνοντας τα βάρη, που μας περιμένουν και ένα πεζοπόρο με θέμα «Φτώχεια και φιλότιμο» από τον Ελληνικό κινηματογράφο. Την εξαιρετική λατέρνα κατασκεύασαν οι Γ. Λιακόπουλος και Κ. Καλκανδής και φιλοτέχνησε η Έλενα Καλκανδή με τη βοήθεια της Τιτίνας Αλειφέρη. Πρέπει να αναφέρουμε αυτούς που υποστήριξαν γαϊδούρα, με πολύ ιδρώτα (!) ο Νίκος Παπαναστάσης, πάντα καταπληκτική κεφαλή, ο Χαράλαμπος Κουκάκης, δυο φίλοι του Καστορείου

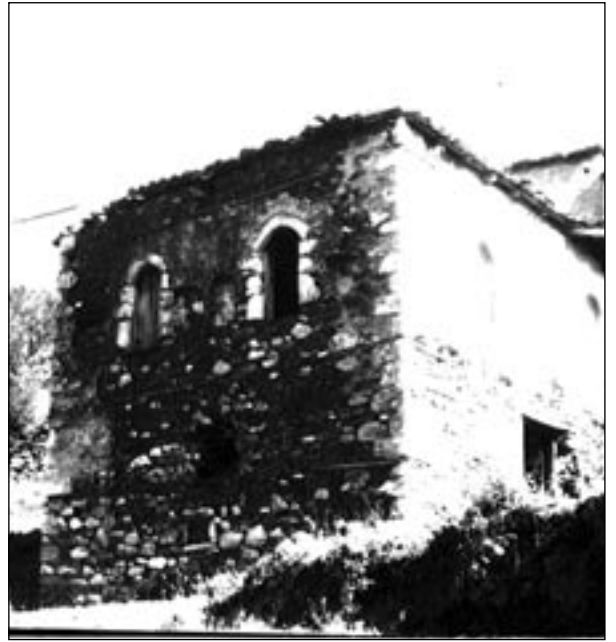
και πάλι στην ουρά ο Γιώργος Λιακόπουλος Ακολούθησε τρεις σειρές χορός στην πλατεία. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Πελλάνας Δημ. Γομάτος, ο Νομάρχης Κων. Φούρκας, ο Δήμαρχος Οινούντα Ευ. Βαλιώτης και οι Βουλευτές Γρ. Αποστολάκος και Αθ. Δαβάκης. Για την υλοποίηση του Καρναβαλιού χορηγός ήταν ο Δήμος Πελλάνας. Και βέβαια συγχαρητήρια αξίζουν στην Οργανωτική Επιτροπή, με μέλη από τους συλλόγους του Καστορείου, εκ μέρους της οποίας χαιρετισμό έκανε ο Θ. Δημητρακόπουλος, Πρόεδρος του Εμποροεπαγγελματικού

Συλλόγου Καστορείου. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στους Γιώργο Παρασκευόπουλο και Βασίλη Λαγανά για την ανεκτίμητη βοήθεια για τη δημιουργία των αρμάτων και στο Γιώργο επιπλέον για την οργάνωση της παρέλασης. Συγχαρητήρια σε όλους και του χρόνου. Και πάντα πιο κοντά στα παραδοσιακά μονοπάτια, που εγγυώνται και πιο πολλή συμμετοχή αλλά και γλέντι. Βίντεο τράβηξε ο Πανάγος Γεώργαρης και φωτογραφίες έχουμε από τους Βασίλη Λαγανά, Γιώργο Καλομοίρη και Ντίνο Λαγανά.

Ευγενία Λαμπή

Ἀνθρώπινοι τύποι τῆς παληᾶς Καστανιάς καί τῆς περιοχῆς τῆς

Εὐαγγέλου Ἀνδριανῶ*

Ὅπως κάθε χωριό, ἔτσι καί ἡ Καστανιά καί τά γύρω χωριά εἶχαν ἀνθρώπους μέ κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Πολλές φορές οἱ τύποι αὐτοί διασκέδαζαν μέ τά καμώματά τους καί τά λόγια τους τούς συμπατριῶτες μας οἱ ὁποῖοι μερικές φορές ἐφέροντο ἀπέναντί τους ὄχι ὅπως ἔπρεπε. Μερικούς ἀπό τούς τύπους αὐτούς ἀναφέρω γιά νά πάρουν μιά ἰδέα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ νεώτεροι καί γιά νά θυμηθοῦν οἱ παλαιότεροι.

Ἀναποφάσιστοι ψηφοφόροι

Πολλοί ψηφοφόροι δέν πήγαιναν νά ψηφίσουν νωρίς γιατί περίμεναν νά ἀποφασίσουν ἀνάλογα μέ τήν προσφορά πού θά τοὺς ἔκανε κάθε κομματάρχης ἐνῶ στό μεταξύ δέχονταν περιποήσεις ἀπό ὄλους. Ἕνας τέτοιος, ὅταν σέ μιά ἐκλογή ρωτήθηκε τί θά ψηφίσει, ἀπάντησε: «Ἄκου νά σοῦ εἰπῶ, εἴμαστε φτωχοὶ ἄνθρωποι, ὁποῖος βάλει θά κάτσει». Ἀνάλογο φαινόμενο περιγράφει κατὰ τρόπο ἀριστουργηματικό ὁ Παπαδιαμάντης στό διήγημά του «Οἱ Χαλασοχώρηδες».

Ὁ παλιός καί ἔμπειρος κομματάρχης ὅμως εἶχε τρό-

πο νά ἐξασφαλίσει τήν ψήφω τῶν «ἀναποφάσιστων», στήν πραγματικότητα καιροσκοπών. Ἀπό νωρίς τήν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν ἄρχιζε νά στέλνει στήν πίσω αὐλή τοῦ σπιτιοῦ του πού ἦταν φραγμένη μέ μάνδρα, ὅσους ψηφοφόρους θεωροῦσε ἀβέβαιους καί ἀσταθεῖς καί γιά νά μήν τοὺς θίγει τό φιλότιμο, ἔλεγε στόν κάθε ἕνα χωριστά ὅτι τόν στέλνει ἐκεῖ γιά νά φυλάει τοὺς ἄλλους καί ὅτι ἔτσι τόν ἔκρυβε γιά νά μήν τόν ἐκδικηθῆ τό ἀντίπαλο κόμμα. Οἱ συγκεκριμένοι ἔτρωγαν ἐκεῖ ὅλη τήν ἡμέρα μέ ἔξοδα τοῦ κομματάρχη καί ἐξασφάλιζαν τήν ἀνωνυμία τους γιατί ἡ μάνδρα ἦταν ψηλή καί δέν ἐφαίνοντο ἀπ' ἔξω, ἐνῶ ὁ κομματάρχης μέ τόν περιορισμό τοὺς ἐξασφάλιζε το ὅτι δέν θά τοὺς κατάφερναν οἱ ἀντίπαλοί του νά «ἀλλαξοπιστήσουν». Τό βράδυ, λίγο πρὶν κλείσουν οἱ κάλπες, οἱ μανδρωμένοι ἐκμεταλλεύονταν τό μισοσκόταδο καί πήγαιναν καί ψηφίζαν ὁμαδικά. Κάποτε ὅμως οἱ ἀντίπαλοι ξεμονάχιασαν ἕναν πολύ ἀφελῆ ἀπό τοὺς μανδρωμένους καί αὐτός τοὺς κατονόμασε ὄλους.

Ὁ χαρτοπαίκτης

Φόρτωσε τό γαϊδάρου μέ λαχανικά, φασόλια καί ἄλλα προϊόντα των κόπων τῶν δικῶν του καί τῆς οἰκογένειάς του καί πήγαινε στό παζάρι νά τά που-

λήσει. Καθὼς περνοῦσε ἀπό τό καφενεῖο πού ἦταν σωστή χαρτοπαίκτη ἔλεση, τὸν εἶδαν οἱ σύντροφοί του στό παιχνίδι καί τὸν φώναξαν γιά ἕνα «ψιλό». Δίστασε γιά λίγο, ἀλλά στό τέλος ὑπέκυψε στόν πειρασμό. Ἔκατσε, ἔπαιξε, ἔχασε τά λίγα λεφτά πού εἶχε, τό φορτίο τοῦ γαϊδάρου, τὸν ἴδιο το γαϊδάρου καί τό σακκάκι του καί ἐπειδὴ δέν εἶχε τίποτα ἄλλο, ἔπαιξε καί τό μουστάκι του, τό ἔχασε κ' αὐτό καί οἱ κερδισμένοι τοῦ ξύρισαν τό μισό. Οἱ παληοὶ ἐδιηγοῦντο τήν ἱστορία ὡς ἀληθινή.

Θυμόσοφοι

Μερικοί πού ἦσαν τελείως ἀγράμματοι, ἀλλά εἶχαν μιά γνήσια καί καθαρὴ λαϊκὴ σκέψη καί ἦσαν ἡ παρέα τῶν μορφωμένων τοῦ χωριοῦ, γιατρῶν, δικηγόρων, καθηγητῶν, ὑπαλλήλων κ.λπ. Ἐπιναν μαζί τους κρασί, συζητοῦσαν καί διασκέδαζαν μαζί τους μέ τά ἀστεῖα τους καί τίς πραγματικά σοφές παρατηρήσεις τους. Ἦταν αὐτονόητο ὅτι οἱ μορφωμένοι θά πλήρωναν τό λογαριασμό γιατί οἱ ἄλλοι ἦσαν ἐπί μονίμου βάσεως ἀφραγκοί. Σέ μιά τέτοια περίπτωση, ἕνας ἀπό τοὺς φτωχοὺς τῆς παρέας, ἀπό φιλότιμο, ἔκανε μιά κίνηση νά πληρώσει καί τότε ὁ ἄλλος ὁμοιοπαθῆς τῆς παρέας φώναξε: «Σκάσε ρέ παληομπαλκάνιο, ἐδῶ μιλάνε οἱ μεγάλες δυνάμεις» ζωγραφί-

ζοντας ἔτσι μέ τὸν πιό παραστατικό τρόπο τήν οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς κάθε πλευρᾶς τῆς παρέας.

Ἕνας ἄλλος εἶχε μιά μικρὴ ταβέρνα στήν ὁποία σύχναζαν ὄλοι οἱ μορφωμένοι. Συνέπεσε μέ τὸν πόλεμο τῆς Κορέας τὸ 1950 νά ἀνοίξει πάνω ἀπὸ τό ταβερνάκι του μιά ἄλλη, μεγαλύτερη ταβέρνα πού μέ τό μεγάλωνό της παρέσυρε ὅλη τήν πελατεία. Τήν ἴδια ἐποχὴ εἶχε γίνεи καί τό τραγικὸ δυστύχημα στό δρόμο Καστανιάς-Σπάρτης κατὰ τό ὁποῖο κἀκαν πάνω ἀπὸ εἴκοσι συμπατριῶτες μας μεταξύ των ὁποίων καί μερικοὶ ἐκλεκτοὶ ἀπὸ τοὺς πελάτες τῆς μικρῆς ταβέρνας. Περιλυπος ὁ δικός μας ἔλεγε: «πού εἴσαστε, φίλοι μου, νά μέ γλυτώσετε πού μέ βαράει ἡ Βόρεια Κορέα».

Ἕνας ἀντάρτης στήν κατοχὴ πού εἶχε τό ψευδώνυμο «Ναπολέων» προσπαθοῦσε νά ἀνέβη σέ ἕνα ἄλογο στήν πλατεία. Δέν τὰ κατάφερε καί τό ἄλογο τὸν πέταξε χάμω. Καί ὁ θυμόσοφος τοῦ χωριοῦ κούνησε τό κεφάλι καί εἶπε: «Ἀπολέων (Ναπολέων) καί τοῦ λόγου του», δηλαδή τί Ναπολέων εἶναι πού δέν μπορεῖ νά ἀνέβη σέ ἕνα ἄλογο.

* Ὁ Εὐάγγελος Ἀνδριανὸς εἶναι ἐπίτιμος ἀρεοπαγίτης, κατοικεῖ στό Καστόρι - Καστανιά

Προς ΔΕΗ Α.Ε.

Αγαπητοί κύριοι
Στην κύρια έξοδο
Βόρεια του Καστορείου,
η επιχείρησή σας έχει
εγκαταστήσει έναν
μετασηματιστή σε δύο
κολόνες και έχετε στηρίξει
την κατασκευή σας πάνω
σε παρακείμενο υπέργειο
κανάλι, που περνά πάνω
από το δρόμο και που το

μπετόν του είναι πάνω από
60 χρόνια και φαίνεται η
αποσάθρωση του με γυμνό
μάτι.
Έτσι με την παραμικρή
ταλάντωση της
κατασκευής, υπάρχει ο
κίνδυνος να πέσει το
κανάλι πάνω σε διερχόμενα
αυτοκίνητα ή πεζούς, με
κίνδυνο να θρηνήσουμε

ανθρώπινα θύματα.
Για το λόγο αυτό
σας παρακαλούμε να
προχωρήσετε σε νέα,
ασφαλή κατασκευή και
σύγχρονη, όπως κάνετε
ήδη σε πολλά μέρη.

Μετά τιμής
Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

Κουτσουρούμπας συνέχεια

Στο έκτο τεύχος μας
είχαμε αναφερθεί
στο θέμα σχετικά
με τη μελέτη του
αρδευτικού της
Κουτσουρούμπας, η
οποία, κατόπιν και
της συνολικής αντί-
δρασης του κόσμου,
απέτυχε να ψηφιστεί
στο Δημοτικό Συμ-

βούλιο, καθόσον δεν
διαχειρίζεται δίκαια
και ορθολογικά το
νερό, που δικαιούται
η περιοχή. Η απάντη-
ση που περιμέναμε
από τον Δήμο δεν
ήρθε. Αντ' αυτού, η
Δημοτική Αρχή απο-
πειράθηκε, για άλλη
μια φορά, να περάσει

τη μελέτη από το
Δημοτικό Συμβούλιο
και πάλι η πρόταση
καταψηφίσθηκε.
Επιτέλους, τι κρύβε-
ται πίσω από αυτές
τις πρακτικές? Ποιες
είναι αυτές οι δυνά-
μεις που ενάντια, στο
δίκαιο αίτημα των
αγροτών της Κου-

τσουρούμπας, συνε-
χίζουν ένα παιχνίδι
χωρίς τέλος. Απ' ότι
φαίνεται η βούληση
του Δήμου δεν είναι
να κατασκευάσει
ένα έργο για το κοινό
συμφέρον. Μήπως
ήρθε η ώρα να μιλή-
σουμε την αλήθεια?
ΕΛ

Ένα περιστατικό που προβληματίζει

Στη Γενική Συνέλευση του
ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ, το καλοκαίρι
που πέρασε, τέθηκε θέμα σχε-
τικά με την κυκλοφορία των
αυτοκινήτων στην Αγορά του
χωριού και τις ταχύτητες που
αναπτύσσουν, την ασφάλεια
και το θόρυβο. Ένα περιστα-
τικό που συνέβηκε ένα βράδυ
του Ιανουαρίου, έρχεται να
επαναφέρει τον προβληματι-
σμό. Ένα αλλοδαπός, που
εργάζεται στην περιοχή και

διαμένει στο Καστόρι, σε
κατάσταση μέθης, με αυτοκί-
νητο, που κατά δήλωση, είχε
κλέψει, διέσχισε με ταχύτητα,
το δρόμο κατά πλάτος, έσπασε
τα δέντρα του παρτεριού
και καρφώθηκε στο απέναντι
κατάστημα. Δεδομένου ότι
θεωρούμε το περιστατικό
τυχαίο, θα πρέπει οι Καστα-
νιώτες, εκείνο το βράδυ, να
είχαν Άγιο. Πρέπει να είμαστε
χαρούμενοι που δεν θρηνούμε

κάποιο θύμα. Όπως φαίνεται,
προβλήματα σχετικά με την
ασφάλεια των κατοίκων και
την ηρεμία χτυπάνε και την
πόρτα του Καστορείου και
πριν είναι αργά, λίγη συνειδη-
τότητα δεν βλάπτει. Εξάλλου,
η πλειονότητα των κατοίκων
αποτελούν ανθρώπους, οικo-
γενειάρχες, έντιμους που
βγάζουν με τον ιδρώτα το προ-
σώπου τους το ψωμί τους.
ΕΛ

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Καστρί

Με προσφορά των εκθεμάτων
από τον συμπατριώτη μας
κ. Παναγιώτη Μπελίτσο,
στο Δημοτικό Σχολείου του
Καστριού, δημιουργήθηκε
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
με ενδιαφέροντα εκθέματα.
Η λειτουργία του Μουσείου
είναι στην αρμοδιότητα του
Δήμου. Εάν κάποιος θέλει
να το επισκεφθεί πρέπει να
αναζητήσει το κλειδί στο
Δήμο. Δυστυχώς δεν υπάρχει
ωράριο, που το Μουσείο να
είναι ανοικτό. Κατανοούμε,
ότι δεν είναι εύκολο ο Δήμος
να διαθέσει προσωπικό γι'
αυτή τη δουλειά. Πιστεύουμε
όμως, ότι η δωρεά του
συmpατριώτη μας δεν έχει
αξιοποιηθεί, όπως πρέπει. Για
να συντηρείται καλύτερα το
Μουσείο, να προβληθεί και
να καταστεί επισκέψιμο δεν
χρειάζεται ιδιαίτερους πόρους.
Είναι τύχη για την περιοχή
μας να έχουμε ένα τέτοιο
Μουσείο, που λόγω της κακής
οργάνωσης, οι περισσότεροι
δεν το έχουμε επισκεφθεί με τα
παιδιά μας.

Επίσης σε συζήτηση με τους
κατοίκους του Καστριού και
της Νέας Λιβεράς, μας τέθηκε
το ζήτημα της ανυπαρξίας
κλειστού χώρου για τη
στέγαση των εκδηλώσεών
τους. Η ορθολογική
διαχείριση του χώρου του
Δημοτικού Σχολείου, ώστε
και το Μουσείο να λειτουργεί
καλύτερα και να υπάρχει
και χώρος διαθέσιμος για
εκδηλώσεις πιθανόν να είναι
εφικτά. Και οι κάτοικοι της
περιοχής δικαιούνται το χώρο
τους.

ΕΛ

3η Έκθεση Λακωνικών Προϊόντων

Ε. Βλαχογιάννη, Ε. Λαμπή

Τη βδομάδα 1-5 Μαρτίου 2010, η Λακωνία πήρε το μετρώ για Σύνταγμα, στη γιορτή για τα Λακωνικά προϊόντα. Πραγματικά, η έκθεση είναι κάθε χρόνο και καλύτερη. Και φυσικά δεν έλειπαν οι πατριώτες μας, η επιχείρηση Καράγιαννη από την Πελλάνα, με τυποποιημένο ελαιόλαδο και ελιές, η Β. Μακρυγιάννη & ΣΙΑ Ε.Ε (DOR) από την Αγόριανη με προϊόντα Στρουθοκαμήλου, ο Δημήτρης Καφετζής, πάλι από την Αγόριανη, με τυποποιημένο μέλι, και ο Γιάννης Γερωντιδής από το Ιχθυοτροφείο του Καστορείου, με καπνιστό σολομό, πέστροφα και οξύρρυγχο. Ήταν πράγματι πολύ ευχάριστο αλλά και συγκινητικό, να βλέπεις επιτέλους προϊόντα από τον τόπο σου, και ανθρώ-

πους με όραμα που προσπαθούν για το μέλλον τους. Ευχάριστη έκπληξη ένα περίπτερο με λάδι και ελιές από τις Κροκεές που ανήκε στον Μάιστρο Καραμπάση και τη σύζυγό του Μαρία Ιωάννη Μιχαλοπούλου, από το Καστόρειο. Τους ευχόμαστε καλές δουλειές και επιτυχία, ιδιαίτερα σήμερα που οι καιροί είναι δύσκολοι. Επίσης ευχόμαστε, του χρόνου να έχουμε περισσότερους εκθέτες από την περιοχή μας. Θα κλείσουμε με ένα στίχο από το μήνυμα το Μ. Μανουσάκη, Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής της Γιορτή Λαδιού και Ελιάς στη Σελλασία: «Σε μια δύσκολη εποχή διαλέξαμε να αγωνιστούμε καλύτερεύοντας τα προϊόντα μας και να ανταγωνιστούμε τα διεθνή ολιγοπώλια με την ποιότητα.»

Ευ-Δαιμονικά

Λογαριασμός 1ος

Και ξαφνικά σαν να μας έπεσε ο ουρανός στο κεφάλι. Το φρικαλέο πρόσωπο της κρίσης, ως άλλη Μέδουσα, άφησε αποσβλωμένους άπαντες τους παροικούντες τη χώρα της πορτοκαλιάς. Αλλ' οι ηγήτορές μας, όταν μας οδηγούσαν αγεληδόν στον Παράδεισο της ΕΕ, έπρεπε να μας ενημερώσουν πως κάποτε θα πληρώναμε το λογαρια-

σμό. Ή γινόμαστε Ευρωπαίοι ή πάπαλα. Και τώρα ήρθε η στιγμή να αποφασίσουμε: Ευρωπαίοι με απολαυές λατινικής Αμερικής ή ελεύθεροι και υπερήφανοι Έλληνες; Διαλέξαμε το πρώτο. Καλό κούμπι.

Λογαριασμός 2ος

Αντιγραφή από πραγματικό λογαριασμό της ΔΕΗ, για σπίτι 100 τ.μ. με τριμελή οικογένεια: Κατάναλωση έξι μηνών 485 KWH συ-

Οι καλοί λογαριασμοί

νολικού κόστους 41,13 ευρώ. Άρα περίπου 1000 KWH το χρόνο με κόστος πάνω κάτω 100-120 ευρώ. Οι περισσότερες εταιρείες που κατασκευάζουν φωτοβολταϊκά πάρκα δίνουν τιμές για κάθε εγκατεστημένο kWp (δηλαδή τη μέση τιμή του κόστους κατά την παράδοση του Φ/Β πάρκου με το «κλειδί στο χέρι»). Το κόστος αυτό είναι της τάξεως των 6000€

ανά εγκατεστημένο kWp, για την περίπτωση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών με σταθερή στήριξη, ποσό που θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο για μικρές εγκαταστάσεις, και με μέγιστη διάρκεια ζωής τα 20 χρόνια. Μπας και η «πράσινη» ενέργεια είναι πολύ ακριβή; Μπας και κάποιο λάκκο έχει η φάβα;

Ο Ευ-Δαίμων

Με τους ζωντανούς μας

Νέα από την Αυστραλία

28^ο ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΟΥ ΣΥΔΝΕΪ

Το Σαββατοκύριακο 20-21 Μαρτίου 2010, στο Darling Harbour του Σίδνεϋ, πραγματοποιήθηκε το 28^ο Ετήσιο Ελληνικό Φεστιβάλ με μεγάλη επιτυχία και πολλές συμμετοχές. Πολλοί ομογενείς συμμετείχαν, καθώς και πατριώτες μας. Επίσης, παρευρέθησαν επίσημοι από την Ελλάδα. Τους παρευρισκόμενους διασκέδασαν πολλοί καλλιτέχνες, αρκετοί και από την Ελλάδα. Ακούστηκε Ελληνική μουσική, χορεύτηκαν Ελληνικοί χοροί και προσφέρθηκαν ελληνικές γεύσεις.

Επίσης, έγινε παρέλαση από τους μαθητές από τα Απογευματινά και Σαββατιανά Σχολεία της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας, διαβάστηκαν ποιήματα και τα παιδιά χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς.

Φωτογραφία αριστερά: Στιγμιότυπο από παρέλαση για την 25^η Μαρτίου στο Σίδνεϋ.

Αγαπητή Σύνταξη,

Στο τεύχος σας 6, Οκτώβρης-Νοέμβρης, διάβασα με πολύ ενδιαφέρον άρθρο του συνεργάτου σας κ. Γιώργη Λαγανά με τίτλο "Ας θάψουμε επιτέλους τους νεκρούς μας". Η τοποθέτησή του πάνω στο λεπτό αυτό θέμα είναι εξαιρετικά αντικειμενική. Θα συμφωνούσα απόλυτα με όσα προτείνει πάνω στο θέμα. Ας γίνει μια προσπάθεια υλοποίησής τους. Θα είναι όχι μόνο μια πράξη ανθρωπιάς αλλά και δικαιοσύνης. Ευχαριστώ για την κατανόησή σας. Συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές της έκδοσης του "ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ". Είναι μια θαυμάσια εργασία. Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Ευθύμιος Γυλοπίδης.

Μελβούρνη

“ Τηλεφωνικό μήνυμα από Σπύρο Δ. Αλειφέρη, Αυστραλία:
“ Συγχαρητήρια για την προσπάθειά σας. Περιμένουμε με χαρά τον ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ. Επίσης, πολύ καλή η ιδέα να κάνετε αναφορά και στα άλλα χωριά. Θέλω να σας εκφράσω τις ευχές μου για Χρόνια Πολλά και Καλό Πάσχα. Επίσης, παρακαλώ να μεταφέρετε τις θερμές ευχές μου για Καλές Γιορτές, στο Νομάρχη κ. Κων. Φούρκα, καθώς και σε όλη την οικογένειά του. Τον ευχαριστούμε για τη βοήθειά του και για τις προσπάθειες που κάνει για τους Βόρειους Δήμους.”

60 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Στο 6^ο τεύχος του περιοδικού μας φιλοξενήσαμε το άρθρο του συνεργάτη μας Γ.Λαγανά με τίτλο ας θάψουμε τους νεκρούς μας. Το άρθρο έκανε αίσθηση και στο περιοδικό έφθασαν γράμματα από το Ναύπλιο, e-mail από την Αυστραλία σημειώματα με καταλόγους νεκρών προφορικές πληροφορίες κλπ. Όλα αυτά τα θέσαμε υπόψη του συνεργάτη μας Γ.Λαγανά, και παραθέτουμε την απάντησή του.

«Αγαπητοί Πατριώτες, με αφορμή το άρθρο μου στο περιοδικό μας σχετικά με τον εμφύλιο και τους νεκρούς του θέλω να ευχα-

ριστήσω όλους όσους είχαν την καλοσύνη να μου εκφράσουν τη γνώμη τους γραπτά ή προφορικά. Και να τους ευχαριστήσω για τα καλά τους λόγια και τις υποδείξεις τους.

Θα μου επιτρέψετε να σταθώ σε τρεις χαρακτηριστικές περιπτώσεις

Πρώτα, για τον αναγνώστη που μου έστειλε κατάλογο με τους νεκρούς της περιόδου. Στο άρθρο μου έβαλα τους νεκρούς μόνο του Εμφυλίου. Σε προσεχές άρθρο μου θα αναφερθώ στους νεκρούς 40-44, με ένα σύντομο βιογραφικό τους και τότε ο κατάλογός του θα μου είναι πολύτιμος. Τον ευχαριστώ.

Με συγκίνησε βαθιά το e-mail του κ Μυσιρίδη από την μακρινή

Αυστραλί. Τον ευχαριστώ με όλη μου την καρδιά. Δεν τον γνωρίζω προσωπικά, αλλά το e-mail του μας αποκαλύπτει ότι 60 χρόνια μετά οι Πατριώτες μας όπου και να βρίσκονται δεν ξεχνούν και ο εμφύλιος και οι πληγές του ακόμη συζητιούνται.

Τέλος θέλω να αναφερθώ σε ένα γράμμα, που μου εστάλη από τον κ. Δ.Δαρλάση, γιατρό από το Ναύπλιο, σχετικά με την εποχή 45-49 και την πρότασή μου. Στην ενδιαφέρουσα επιστολή του διαφωνεί μαζί μου και αναλύει πολιτικά το γιατί. Σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχα μαζί του τον ευχαρίστησα επιμένοντας στην άποψή μου περί εμφυλίου πολέμου 46-49, πράγμα που δεν το αποδέχεται και κάναμε την ευχή

να συναντηθούμε στον όμορφο τόπο μας το Καστόρι (είναι ορειβάτης) για να συνεχίσουμε τη συζήτησή μας. Τον ευχαριστώ θερμά για την επιστολή του.

Για να θυμηθούμε το θέμα μας επαναλαμβάνω σύντομα τι πρότεινα:

Α) Ένα κοινό μνημόσυνο με αναφορά μόνο στα μικρά ονόματα όλων των νεκρών του εμφυλίου.

Β) Επιτροπή με τον Δήμο επικεφαλής για να βρεθεί κοινά αποδεκτός τρόπος αναγραφής των ονομάτων στο μνημείο, που δεν θα προκαλεί.

Χρειάζεται ψυχραιμία από όλους και όλα θα ξεπεραστούν.

Γιώργης Λαγανάς
gld@otenet.gr

Πράσινη ανάπτυξη και το Καστόρι του μέλλοντος

Ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από όλη την ανθρωπότητα η κρίση, και έχει κάνει τον σύγχρονο κόσμο άνω κάτω, φτάνει έτσι το πέταγμα μιας πεταλούδας στην Σκωτία προκαλεί τσουνάμι στην Ιαπωνία.

Η κρίση έχει φτάσει και στην πόρτα μας, αγγίζει όλους και η έξοδος από την κρίση με τις λιγότερες απώλειες είναι το ζητούμενο από όλους. Από τον Ομπάμα και τον Σαρκοζί, τον Παπανδρέου και τον Λούλα στη Βραζιλία βλέπουν σαν διέξοδο την πράσινη ανάπτυξη.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ας δούμε το Καστόρι του αύριο .

Το Καστόρι από συστάσεως του Ελληνικού κράτους παρέμεινε ένα κεφαλοχώρι βόρεια της Σπάρτης, που οι οικονομία του στηρίχτηκε στη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Η ελιά και ο καρπός της το λάδι, έθρεψε, πάντρεψε, σπούδασε γενιές Καστανιωτών. Παλιότερα, μέχρι και τις

αρχές του 20^{ου} αιώνα, είχε και μεγάλη παραγωγή κρασιού, που αργότερα έσβησε. Επίσης είχε σηροτροφία (παραγωγή μεταξιού), κτηνοτροφία, αιγοπρόβατα και βοοειδή, κηπευτικά καθώς και σιτηρά για τις ντόπιες ανάγκες.

Όμως όλα αυτά δεν έφθαναν για να ζήσουν οι Καστανιώτες. Έτσι η διέξοδος ήρθε με την μετανάστευση.

Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα η μακρινή Αμερική, αργότερα ο Καναδάς και η Αυστραλία και τέλος η Γερμανία απορρόφησαν ενεργό πληθυσμό και με τα εμβάσματά τους κράτησαν όρθιο τον τόπο μας και αυτούς που έμειναν πίσω. Αλλά και η εσωτερική μετανάστευση, κυρίως προς την Αθήνα ήταν μια διέξοδος κυρίως στις δεκαετίες 50 και 60.

Με την είσοδο της πατρίδας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση η τοπική οικονομία και η ανάπτυξη κινήθηκε στον αστερισμό των επιδοτήσεων. Το

Καστόρι άλλαξε πρόσωπο προς το καλύτερο και ακολούθησε το καταναλωτικό μοντέλο της Ελλάδας.

Η σημερινή κρίση θέτει νέα προβλήματα στον τόπο μας, που θέλουν διαφορετικές απαντήσεις.

Η οικονομία του Καστορίου σήμερα, κύρια, στηρίζεται στη γεωργία και συγκεκριμένα στην καλλιέργεια της ελιάς, και στις επιδοτήσεις στο λάδι από την Ε.Ε.

Με τις τιμές παραγωγού να έχουν καταρρεύσει και τις επιδοτήσεις να συρρικνώνονται και με την προοπτική σε λίγα χρόνια να καταργηθούν, το μέλλον της περιοχής φαντάζει δυσοίωνα.

Όμως το λάδι της περιοχής είναι ένα από τα τρία καλύτερα σε ποιότητα προϊόντα στην Ελλάδα.

Λόγο του εδάφους, της ποικιλίας της ελιάς, του μικροκλίματος της περιοχής, έχουμε άριστο προϊόν, που

ο αγρότης το πουλάει σε εξευτελιστική τιμή και με παρακάλια, ενώ, αν προχωρούσε η τυποποίηση από ένα συνεταιρισμό (έστω και 10-15 αγροτών), οι τιμές θα ήταν άλλες προς όφελος του παραγωγού.

Όπως ήδη ανέφερα, σε λίγα χρόνια οι επιδοτήσεις παύουν και πρέπει από αύριο κιόλας από όλους να γίνει χάραξη μιας νέας πορείας.

Τα προβλήματα της ελληνικής γεωργία, όπως αναγνωρίζουν έγκυροι αναλυτές π.χ. ο κ. Μαραβέγιας, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι δομικά και έχουν πολλές όψεις. Ξεκινούν από την παραγωγή των αγροτικών προϊόντων και φθάνουν μέχρι και τη διανομή τους.

Απαιτείται μια νέα στρατηγική για την ανάπτυξη του τόπου μας, όπου ο αγροτικός τομέας δεν θα είναι η μοναδική δραστηριότητα. Η ανάπτυξη της περιοχής μας περνά παράλληλα με την αγροτική παραγωγή και άλλες

δραστηριότητες, όπως είναι ο οικότουρισμός, η τυποποίηση των προϊόντων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κλπ.

Παρακάτω θα εκθέσω μερικές σκέψεις, που φυσικά δεν είναι θέσφατα, αλλά ανοίγουν ένα διάλογο στο τι πρέπει να γίνει και ελπίζω να με ξεπεράσουν.

Πρώτα η καλλιέργεια της ελιάς με βιολογικό τρόπο. Το λάδι έχει καλή τιμή και αν γίνει με συμβόλαια παραγωγής και διάθεσης, οι τιμές θα είναι πολλαπλάσιες και εγγυημένες.

Στο βουνό μπορεί να καλλιεργηθούν πατάτες, φασόλια, όπως παλιά, καθώς πρέπει να εξετασθεί και η καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών π.χ. ρίγανης

Καλλιέργεια λαχανικών, αλλά και λουλουδιών, σε θερμοκήπια στον κάμπο, που θα χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας π.χ. φωτοβολταϊκά. Και μην πει κανείς ότι το χωριό είναι ορεινό, κάνει κρύο κλπ. Θα σας θυμίσω ότι το Βέλγιο και η Ολλανδία είναι πολύ βόρεια, αλλά προμηθεύουν ακόμα και την Ελλάδα με ντομάτες και λουλούδια. Η καλλιέργεια σε θερμοκήπια είναι προσοδοφόρα, αρκεί να γίνεται με συστηματικό

τρόπο.

Η κτηνοτροφία μπορεί να γίνει βιολογική και θα πρέπει να προχωρήσει στην παραγωγή τυριού. Θυμίζω ότι στο χωριό τη δεκαετία του εξήντα, είχε γίνει μια προσπάθεια με τη δημιουργία ενός τυροκομείου συνεταιριστικού του Δήμου Μουτή και έφτιαχναν κασέρι και καλής ποιότητας.

Στον τόπο μας οι αδελφοί Σκαφιδά (Σκουλαρικά) με πολύ κόπο και ιδρώτα έχουν στήσει

μια κτηνοτροφική μονάδα σύγχρονη και παραγωγική, μόνο που εξαρτώνται από τις διαθέσεις των γαλακτοβιομηχανιών. Το προϊόν πρέπει να καταναλωθεί αμέσως και αυτό το εκμεταλλεύονται οι βιομηχανίες. Εδώ θα μπορούσε να παίζει το ρόλο του

το τυροκομείο με παραγωγή τυριού, γιαουρτιού. Ακόμα θα μπορούσε να διατεθεί νωπό γάλα στο νομό μας, καθώς και σε γειτονικούς νομούς.

Το ιχθυοτροφείο του Γ. Γεροντίδη στον Άγιο Μάμα από το 1968 επιμένει στην παραγωγή πέστροφας και σολομού. Θα πρέπει εκεί να γίνει προσπάθεια ανάδειξης του νερόμυλου καθώς και της νεροτριβής.

Ανάπτυξη αμιγώς τουριστική δε νομίζω ότι είναι εφικτή, μόνο οικότουρισμός και τουρισμός του Σαββατοκύριακου.

Στον κάμπο από την περιοχή Χούνες μέχρι τα Βορδονιάτικα, υπάρχουν τεράστιες εκτάσεις (ρουμάνια, σωστά προσανατολισμένα, που είναι κατάλληλα για την ανάπτυξη ενός ενεργειακού πάρκου με φωτοβολταϊκά πάνω από 50 MW (1000 στρέμματα θέλουν), που στην επένδυση θα συμμετέχει και ο Δήμος και θα δημιουργηθούν και αρκετές θέσεις εργασίας.

Η περιοχή μας είναι πλούσια σε νερά, μόνο που η διαχείρισή τους είναι ανύπαρκτη και σπαταλιούνται ανεκμετάλλευτα.

Πρέπει να γίνει ένας φορέας διαχείρισής τους και να εξετασθεί η δυνατότητα μικρών φραγμάτων π.χ. στον Πίσω Αγιάνη, όπου με ελάχιστο κόστος θα έχουμε ένα φράγμα, που θα μπορεί να λειτουργήσει και ένα μικρό υδροηλεκτρικό εργοστάσιο παραγωγής ρεύματος στο χωριό μα. Θυμίζω

✓ Απαιτείται μια νέα στρατηγική για την ανάπτυξη του τόπου μας, όπου ο αγροτικός τομέας δεν θα είναι η μοναδική δραστηριότητα.

✓ Όλα αυτά θέλουν κινητοποίηση όλων: της πολιτείας, της Νομαρχίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κατοίκων του τόπου μας.

ότι μετά τον εμφύλιο, δεκαετία του 50 και μέχρι τα μέσα του 60 είχε υδροηλεκτρικό στη Γέφυρα. Το οίκημα σώζεται ακόμη.

Η διαχείριση των σκουπιδιών με έμφαση στην ανακύκλωση δημιουργεί θέσεις εργασίας και πρέπει να εξεταστεί .

Ο τόπος μας έμεινε για

δεκαετίες αποκομμένος, όπως όλος ο Νομός Λακωνίας, χωρίς τρένο, με απαράδεκτο οδικό δίκτυο. Τώρα για τον τόπο μας παρουσιάζεται η μεγάλη ευκαιρία να προχωρήσει με στέρεα βήματα στην ανάπτυξη και την ευημερία των κατοίκων της με τον νέο δρόμο. Η θέση του Δήμου μας καθίσταται στρατηγικής σημασίας. Είναι είναι στην αρχή του νομού προς τους άλλους νομούς και το κυριότερο με την Αθήνα όλα τα προϊόντα μας σε ελάχιστο χρόνο θα είναι στην καρδιά της κατανάλωσης .

Μόνο που εδώ ελλοχεύει ο κίνδυνος παραπλεύρως του οδικού άξονα, πολύ σύντομα να αρχίσουν να ξεφουτρώνουν μικρές βιοτεχνίες, μονάδες μεταποίησης κλπ με άναρχο τρόπο. Γι αυτό πρέπει έγκαιρα να οριοθετήσουμε χρήση Γης. Μπορούμε να εξετάσουμε, ώστε, να γίνει μια πράσινη ΒΠΠΕ (βιομηχανική περιοχή) και από ότι γνωρίζω τη χρηματοδοτεί η Τράπεζα Πειραιώς. Έτσι μόνο οφέλη θα έχουμε.

Με πρωτοβουλία του Συλλόγου μας ας γίνει μια επιτροπή ευέλικτη από καταξιωμένους πατριώτες που διαπρέπουν σε διάφορους τομείς πχ. τον Ν. Ανδριανόπουλο τον Γ.Αρκουδήλο, τον Θ.Τζωρτζάκη, τον Ν.Θεοδωρακόπουλο, την Ευ.Λαμπή, τον Δ.Κρομούδα, ενδεικτικά αναφέρω και με πρόεδρο τον Μάκη Πανταζή, που έχει εμπειρία από περιφερειακή ανάπτυξη μιας και έχει υπηρετήσει σε υψηλές κυβερνητικές θέσεις. Μια τέτοια επιτροπή μπορεί να βοηθήσει συμβουλευτικά στην ανάπτυξη του τόπου.

Όλα αυτά θέλουν κινητοποίηση όλων: της πολιτείας, της Νομαρχίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κατοίκων του τόπου μας. Θέλει τη συμπαράσταση όλων των Καστανιωτών, όπου και να βρισκόμαστε. Από την Αυστραλία μέχρι την Αμερική, από την Αλάσκα μέχρι τη Γερμανία και από την Αθήνα μέχρι τη Θεσσαλονίκη. Να βοηθήσουμε όπως μπορούμε.

Το οφείλουμε στη μάνα μας την ΚΑΣΤΑΝΙΑ που είναι μέσα στην καρδιά μας.

Γιώργης Λαγανάς.
gld@otenet.gr

Η Αλευρού

Υπό Γεωργίου Πατσατζή,
Επιτίμον Παρέδρου
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Α. Η Ταυτότητα.

Σε μια από τις ανατολικές πλαγιές του Ταυγέτου, σε υψόμετρο εξακοσίων πενήντα μέτρων και στο γεωγραφικό περίπου κέντρο των πρώην Βόρειων Δήμων της Λακωνίας, απλώνεται το μικρό και όμορφο χωριό, η Αλευρού. Εκτείνεται σε επιφάνεια μεγαλύτερη του ενός τετραγωνικού χιλιομέτρου, έχει σχήμα ακανόνιστου πολυγώνου και διασχίζεται στο άνω δυτικό της τμήμα από τον κεντρικό οδικό άξονα Σπάρτης- Λογγανικού. Απέχει από τη Σπάρτη είκοσι τέσσερα χιλιόμετρα και γειτονεύει με το Καστόρι, Περιβόλια και Γεωργίτσι, από τα οποία απέχει τέσσερα, τρία και οκτώ χιλιόμετρα αντίστοιχα. Μέχρι το 1998 ήταν Κοινότητα. Σήμερα αποτελεί οικισμό του Δήμου Πελλάνας. Οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού ανέρχονται σε εκατόν δεκαέξι και κατά ηλικίες κατανέμονται ως εξής. Ο-10 ετών: ένας, 10-20 ετών: πέντε, 20-30 ετών: δέκα, 30-40 ετών: πέντε, 40-50ετών: πέντε, 50-60ετών : είκοσι έξι, 60-75 ετών: είκοσι πέντε και από 75 ετών και πάνω: τριάντα τέσσερες. Δηλαδή το 85% των κατοίκων είναι άνω των 50 ετών. Ο κίνδυνος ερήμωσης του χωριού είναι –όπως κι αλλού- προφανής και επί θύραις αλλά, δυστυχώς, αφήνεται αδιάφορα στη μοίρα του.(Νοέμβριος 2001). Οι παραπάνω κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια των ελαιοδένδρων και ζουν από αυτά. Το εισόδημά τους, βέβαια, λογίζεται ανύπαρκτο, αφού τα τελευταία χρόνια η τιμή του ελαιολάδου κατρακύλησε σε απαράδεκτα όρια. Στο χωριό λειτουργούν τρία οινοπαντοπωλεία και ένα εργοστάσιο παραγωγής ελαιολάδου. Τον επισκέπτη εντυπωσιάζει η φύση του χωριού, η μορφολογία του εδάφους, οι ρεματιές του και οι πτυχές τους, τα νερά, το πράσινο, ο ναός του πολιούχου Αγίου Γεωργίου, που πρόσφατα, με μόνη τη συνδρομή των εντός και εκτός Αλευρούς Αλευριτών, ανακαινίσθηκε με επιτυχία εσωτερικά και κυρίως εξωτερικά, πλακοστρώθηκε η μεγάλη της πλατεία

και αποτελεί κόσμημα πραγματικό. Τη γραφικότητα του χωριού, τέλος, συμπληρώνουν τα όμορφα και περιποιημένα ξωκλήσια του: η Αγία Άννα, ο Αη Θανάσης, η Αγία Βαρβάρα, οι Ταξιάρχες, η Παναίτσα και ο Σταυρούλης.

Β. Η Ιστορία

Πριν από το 1463 η Αλευρού ονομαζόταν Παλαιοχώρα και βρισκόταν τέσσερα περίπου χιλιόμετρα βορειοανατολικά του σημερινού χωριού, στη θέση που και τώρα λέγεται Παλιοχώρι κι έχει υπολείμματα του τότε οικισμού. Η ίδρυση της Παλαιοχώρας χάνεται στο βάθος του χρόνου. Επί Βυζαντινών Χρόνων η Παλαιοχώρα συνδεόταν οδικά με τη γνωστή οδό προσπέλασης της αρχαίας Πελλάνης προς Αρκαδία, τη γνωστή οδό Πελλάνης- Βελεμίνας, που αναφέρει ο Πausανίας στα «Λακωνικά» του. Κάπου στη μέση της διαδρομής Πελλάνης- Παλαιοχώρας, κοντά στα «Πλατανάκια» τοποθετούν και το τότε νομισματοκοπείο. Περί το 1463 με την κατάκτηση των Βόρειων Δήμων από τους Τούρκους-μετά την προσωπική επιδρομή του Μωάμεθ Β του Κατακτητή και πολιορκία και πτώση του Κάστρου του Καστριού, που το υπερασπιζόταν ο καπεταν Πρινοκοκάς-, η τουρκική Διοίκηση εγκαταστάθηκε στους «καφέδες», στο Βορειοανατολικό σημείο των σημερινών Περιβολίων, που τότε βέβαια δεν υπήρχαν. Οι Παλαιοχωρίτες, που γειτόνευαν με τους «Καφέδες», τον νεόκτιστο δηλαδή τουρκικό οικισμό και κέντρο της τουρκικής εξουσίας στην περιοχή, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να αναζητήσουν –όπως, άλλωστε, όλα τα παρόμοια καμποχώρια, ασφαλές καταφύγιο στα ορεινά. Έτσι προσάραξαν στις παρυφές του Ταυγέτου κι έχτισαν με πόνο και μόχθο πολύ τη νέα τους Παλαιοχώρα, τη σημερινή Αλευρού. Από τη θέση αυτή μπορούσαν και κατέβαιναν κλεφτά στον κάμπο και στις ράχες τους και όταν κινδύνευαν χάνονταν μέσα από τις ρεματιές στα «τσιρούνια», στο «ρεματάκι» και στα μεσορράχια του Ταυγέτου.

Γ. Το όνομα Αλευρού

Στην περιοχή της νέας Παλαιοχώ-

ρας-σημερινής Αλευρούς- υπήρχαν υδρόμυλοι, που καθέννας τους λειτουργούσε με το νερό του προηγούμενου. Τους μύλους αυτούς τους όριζαν οι Παλαιοχωρίτες. Ο κυριότερος από τους μύλους αυτούς ανήκε σε μια Παλαιοχωρίτισσα, που ήτανε πάντα πατόκορφα αλευρωμένη. Οι πελάτες και οι κάτοικοι τη γνώριζαν, την προσφωνούσαν και την αναζητούσαν ως αλευρού. Από το πολύ της επανάληψης η μυλωνού μετονομάστηκε σε αλευρού και μαζί της, με τον καιρό, έγινε και η Παλαιοχώρα Αλευρού. Οι σημερινοί Αλευριτές σκέπτονται σοβαρά να επαναφέρουν την αρχική ονομασία του χωριού.

Δ. Οι κάτοικοι.

Σήμερα έχουν μείνει 116 ψυχές. Στη δεκαετία του '50' εφθάναν τους 550 και στα 1900 τους 650. Στον αγώνα του 1821 υπολογίζεται(αρχεία δεν υπάρχουν για τότε) ότι οι κάτοικοι ήταν αρκετά λιγότεροι, ίσως μόλις 100. Η επέκταση και πυκνότερη οικοδόμηση της Αλευρούς άρχισε μετά το 1870. Οι περισσότερες οικοδομές έγιναν στη 15ετία 1885-1900 με την αρχιτεκτονική της τότε εποχής. Μήκος κατοικίας 10,40 μ, πλάτος 6,20μ, πλάτος τοίχου 0,70μ, με δύο ορόφους, με καμάρα τα περισσότερα και ακριβότερα, με αγκωνάρια ή μάρμαρα στις γωνίες και μάρμαρα στα τοξωτά υπέρθυρα και παράθυρα. Ο πρώτος όροφος(ισόγειο) ενιαίος και ο δεύτερος με μικρό χωλ, χειμωνιάτικο(όπου ήταν το τζάκι), κρεβατοκάμαρα μικρή και το σαλόνι. Στη δεκαετία 1887-1897 οικοδομήθηκε, στο χώρο του παλιού, μικρού ναού, ο ναός του Πολιούχου Αγίου Γεωργίου, με εξαίρετη τεχνική, σε απλό βυζαντινό ρυθμό. Τα μάρμαρα τα φέρανε «ζαλιά» γυναίκες κι άνδρες του χωριού από τον Κάρδαρη και τις χαράδες του, περνώντας απόδρομάκια που είχαν χαράξει με τα πατήματα και περάσματά τους τα αγριόγιδα του βουνού. Την εποχή αυτή εγκαταστάθηκαν, παντρεύτηκαν και ενσωματώθηκαν στο χωριό και αρκετοί από τους μαστοράδες της οικοδομής των «συναφιών» των Καλαβρύτων Αχαΐας των Λακαδίων Γορτυνίας και απ αλλού.

Ε. Η Αλευρού στον Αγώνα του 1821

Το χωριό ήταν άριστα προετοιμασμένο και οργανωμένο για τον Αγώνα. Με επικεφαλής τον καπετάν Μπαλιώτη είχε ενταχθεί στο καπετανιλίκι του Γεωργιτσίου και με τον οριζόμενο κάθε φορά από τη Γενική Αρχηγία αριθμό αγωνιστών πήρε μέρος στο Βαλτέτσι, στα Δολιανά, στα Δερβενάκια, στην πολιορκία της Τριπολιτσάς. Στη μάχη του Πέτα έλαβε μέρος με 12 πολεμιστές και ήταν το τρίτο χωριό σε αριθμό συμμετασχόντων.(Πρώτο το Γεωργίτσι με 50 άνδρες, δεύτερος ο Λογγανικός με 15). Ο βασιλιάς Όθωνας κατά την περιουσία του στην Πελοπόννησο, τον Οκτώβριο του 1833, επισκέφτηκε και την Αλευριανή, όπως την έγραψαν στο ημερολόγιο της περιοδείας. Οι κάτοικοι με επικεφαλής τον Προεστό τον υποδέχτηκαν και του πρόσφεραν λουκούμι και νερό «και η Α.Μ. ηυδόκησε και το απεδέχθη» (ημερολόγιο περιοδείας).

ΣΤ. Ιδιαιτερότητες Αλευριτών.

α)Φιλοξενία: Οι Αλευριτές διακρίνονταν για τα φιλόξενα αισθήματά τους. Μέχρι και αρκετά μετά την καμπή του αιώνα που αφήσαμε, το χωριό αυτό αποτελούσε σίγουρο και ευχάριστο κατάλυμα σε κάθε περαστικό και επισκέπτη. Αλλά και σήμερα, που τα μέσα συγκοινωνίας- δημόσια και ιδιωτικά- αλλά και οι δυνατότητες οι οικονομικές άλλαξαν ριζικά τη ζωή στο θέμα αυτό, όπου χρειαστεί, το χωριό δείχνει πως η πατροπαράδοτη φιλοξενία δεν εξέλιπε. Στους μαστόρους, για παράδειγμα, που τοποθέτησαν τις πλάκες στην πλατεία του Αη-Γιώργη, εξασφάλισαν ύπνο και πρόσφεραν φαγητό εκ περιτροπής οι γυναίκες του χωριού για όσο διάστημα χρειάστηκε(ένα 15ήμερο περίπου).

β)Σεβασμός στην ξένη ιδιοκτησία. Στα τελευταία σαράντα χρόνια δεν έχει παρατηρηθεί φαινόμενο έστω και μικροκλοπής. Οτιδήποτε αντικείμενο, μικρής ή μεγάλης αξίας, αφήνεται έξω από το σπίτι ή στο χωράφι ή στο δρόμο και ουδείς διανοείται ότι μπορεί να χαθεί(να κλαπεί).

γ)Συμμετοχή στα κοινά έργα. Η συμμετοχή των Αλευριτών σε έργα

Αφιέρωμα στα χωριά μας

που αφορούν το χώρο τους και όχι μόνο, αποτελεί γνώρισμα που τους διακρίνει από τη γύρω περιοχή. Οι ανεγέρσεις των εκκλησιών τους, οι πλακοστρώσεις και τσιμεντοστρώσεις των δαπέδων και προαυλίων τους, οι συντηρήσεις και ανακαινίσεις των ναών αυτών, γίνονταν και γίνονται με προσφορές χρημάτων των εντός και εκτός Αλευρούς Αλευριτών και ολοπρόθυμη προσωπική εργασία των ολίγων μόνιμων κατοίκων. Αλλά και το εξαιρετικό κτίριο του Σχολείου του χωριού και το νερό της άρδευσης και οι περισσότεροι δρόμοι και τα καλντερίμια του χωριού μ'

αυτό τον τρόπο έγιναν. Αξίζει να σημειωθεί ότι στους δωρητές για το Αρσάκειο Αθηνών, στα 1836, μεταξύ των πρώτων καταγράφεται και ο Μπαλιώτης Γεώργιος του Νικολάου, κτηματίας από Αλευρού Λακεδαιμόνος με ποσό 4000 δραχμών. Πρόκειται για τον καπετάνιο του '21, για τον οποίο οι Αλευρίτες έλεγαν «Θεός, Βασιλιάς και Μπαλιώτης».

δ) Πολιτιστικά.

Η Αλευρού ήταν ανέκαθεν γνωστή ως το χωριό των καλλιτεχνών και των γλεντζέδων. Οι οργανοπαίχτες της ήταν και πολλοί και ακουστοί και ανανεώνονται από γενιά σε

γενιά (κορυφαίος της εποχής του ο Κέκος με το κλαρίνο του). Οι τραγουδιστές άνδρες και γυναίκες επίσης. Στους τακτικούς μεγάλους ετήσιους χορούς, αλλά και στους συχνά-πυκνά εκτάκτους, μετείχαν συφάμελοι οι Αλευρίτες και προσέρχονταν πάντα οι κοντογείτονες. Τραγούδια που συνθέταν οι Αλευρίτες (κάθε οικογένεια χόρευε με το δικό της τραγούδι) γίνανε και τραγούδια του τόπου. Και σήμερα η παράδοση αναπαραγωγής των οργανοπαίκτων παρατηρείται στον ανάλογο βαθμό. Στο διάστημα πάντως του μεσοπολέμου σε κάθε σπίτι θα έπαιζε και κάποιος ή κλα-

ρίνο, ή λαούτο, ή βιολί ή μαντολίνο ή φλογέρα.

Ζ. Σαν επίλογος.

Οι λίγοι Αλευρίτες που παραμένουν στο χωριό και οι περισσότεροι που λείπουν στην άλλη Ελλάδα και στα ξένα, αγαπάνε ιδιαίτερα την Αλευρού, τη σέβονται, τη στηρίζουν έμπρακτα, την επισκέπτονται και την τιμούν. Οι εδώ, μόνιμα παραμένοντες, έχουν οργανώσει τη ζωή τους κατά τρόπο αξιοπρεπή και δημιουργικό. Έχουν αναβαθμίσει τις κατοικίες τους και το περιβάλλον του χωριού έτσι, που εντυπωσιάζει τους επισκέπτες και ελκύει ξένους. Οι του εξωτερικού Αλευρίτες έχουν ενσωματωθεί με επιτυχία στις χώρες που διαμένουν, διατρέπουν στις εργασίες και επιχειρήσεις, πολλών δε τα παιδιά κατέχουν δημόσιες θέσεις ή είναι επιστήμονες. Οι του εσωτερικού, τέλος, κι εκτός Αλευρούς διαμένοντες Αλευρίτες στη μεγάλη τους πλειονότητα είναι καταξιωμένοι κοινωνικά, επαγγελματικά και οικονομικά. Οι Γιατροί, οι Δικηγόροι, οι Δικαστικοί, οι Εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, οι ανώτεροι Δημόσιοι Υπάλληλοι, οι Αξιωματικοί του Στρατού και Ανώτατοι Αξιωματικοί της Αστυνομίας Αλευρίτες, συνθέτουν και συμπληρώνουν την εικόνα του δυναμικού μικρού και όμορφου χωριού, της Αλευρούς.

Αλευρού: Πάντα όμορφη

Κυριακή 7 του Μάρτη, η Άνοιξη έχει καταθέσει το στίγμα της, τα χωράφια είναι στρωμένα με λευκές μαργαρίτες και ανεμώνες και ο Χειμώνας σε μια τελευταία απεγνωσμένη προσπάθεια μας αποχαιρετά με κρύο και βροχή. Καθώς περνούμε το Σταυρούλη, προς την Αλευρού, σκεφτόμαστε ότι η Αλευρού ήταν δημοφιλής για δυο πράγματα, τα ρετσίγκια – τσιπούρα (ίσως να υπήρχαν και τέσσερα αποστακτήρια) και τους οργανοπαίχτες. Ο Ζήτης Γεώργιος - Κέκος, οι πατέρας και υιός (ο γνωστός μας Νιόνιος) Πραβάσιλα (όλοι τους κλαρίνο), Κουτσογιώργης Θανάσης (κιθάρα), Ζιάβρας Ηλίας (κιθάρα), Βούλγαρης Βασίλης (μπουζούκι - έκανε ευρεσιτεχνία μπουζούκι με αρμόνιο). Νεώτεροι ο Ζιάβρας Χρήστος (κιθάρα) και ο Νίκος Βαρναβέλιος (συνθεσάιζερ-τραγούδι). Χωριό μικρό νοικοκυρεμένο, με γελαστούς

κατοίκους και φιλόξενους.

Στο χωριό όλα είναι καθαρά και περιποιημένα, δείγμα της νοικοκυροσύνης αποτελεί και το εκκλησάκι του Σταυρούλη. Επισκεπτόμαστε τα δύο καφενεία του χωριού. Στο καφενείο του κ. Ιωάννη Παπασταφίδα, μας περιμένει μια έκπληξη με τα εξαιρετικά χειροποίητα ξυλόγλυπτα που κατασκευάζει ο κ. Γιάννης. Επίσης, μας δανείζει κειμήλια που διατηρεί για την ιστορία της Αλευρούς και των οπλαρχηγών της. Στη συνέχεια στο καφενείο του κ. Γιάννη Βαρναβέλια μας περιμένει ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου κ. Διονύσης Αθανασόπουλος, παρέα με τους κ. Μανώλη Κατερινιό, κ. Γεώργιο Γρηγορόπουλο, κ. Δήμο Βλαχάκη και την κ. Βούλα Βαρναβέλια σύζυγο του Γιάννη. Μας δίνει πληροφορίες για το χωριό, 90-100 μόνιμοι κάτοικοι, κύριες ασχολίες οι αγροτικές, καθώς και μια

μάντρα υλικών οικοδομών, λιπασμάτων κ.λ της Ειρήνης Κουτσογιώργη. Το χωριό διαθέτει και κλασικό ελαιότριβείο των αδελφών Κολλιναίτη.

Στο χωριό ξαναδραστηριοποιείται ο Πολιτιστικός Σύλλογος που είχε έδρα στην Αθήνα και κάνει προσπάθεια για καινούργιες δράσεις στο χωριό. Κεντρική εκδήλωση θα είναι η αναβίωση της άλογο-καβαλαρίας στη γιορτή του Αι-Γιώργη, πολιούχου του χωριού στις 23 Απρίλη, φέτος ξανά.

Συζητάμε για το κτήριο του Δημοτικού Σχολείου που πια δεν λειτουργεί. Η μια αίθουσα χρησιμοποιείται για εκδηλώσεις και η άλλη, αφού επισκευασθεί, θα προσφερθεί ως κατάλυμα για τους ορειβάτες.

Ζητούν να υλοποιηθεί η γεώτρηση για πόσιμο νερό, που ακόμη είναι στα στάδια της μελέτης.

Χαιρετιόμαστε με την υπόσχεση ότι

Ε. Βλαχογιάννη, Ε. Λαμπή

θα σμίξουμε τον Ιούνιο για να καθαρίσουμε όλοι μαζί το μονοπάτι για εκκλησάκι της Παναγίας (Λουκάς) στον Πισαγιάννη και να επισκευάσουμε τη σκεπή του – και μετά θα ακολουθήσει και το σχετικό τσιμπούσι.

Για το αφιέρωμα στην Αλευρού, βοήθησαν οι: Γιάννης Βλαχάκης, Αντιστράτηγος ε.α. της ΕΛΑΣ, Γιώργος Πατσατζής, επίτιμος Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Διονύσης Αθανασόπουλος και Γιάννης Παπασταφίδας. Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ τους εκφράζει τις ιδιαίτερες ευχαριστίες. Επόμενο χωριό είναι η Βορδώνια

1821: Ο Ξεσηκωμός του Γένους

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 είναι ένας μεγάλος σταθμός όχι μόνο της νεοελληνικής ιστορίας αλλά και της ευρωπαϊκής. Ο Ρήγας Βελεστινλής, σπουδαία προσωπικότητα της ελληνικής διάνοησης της διασποράς, συνέλαβε το σχέδιο για την Εθνική Παλληγενεσία. Με τον επαναστατικό παιάνα «θούριος» προσπαθεί να εμπνεύσει τους σκλαβωμένους και παροτρύνει όλους τους λαούς των Βαλκανίων να πάρουν τα όπλα εναντίον του τυράννου.

«Βούλγαροι κι Αρβανίτες, Αρμένιοι και Ρωμιοί,
αράπηδες και άσπροι, με μια κοινή ορμή,
για την Ελευθερίαν να ζώσωμεν
σπαθί» (Θούριος, στ.45-47)

Με τη δολοφονία του, έργο των αυστριακών και των Οθωμανών Τούρκων, ανεστάλη προσωρινά η προετοιμασία του Αγώνα. Το έργο του Ρήγα ανέλαβε να συνεχίσει η Φίλικη Εταιρεία, που ίδρυσαν στην Οδησό οι Αθανάσιος Τσακάλωφ, ο Εμμανουήλ Ξάνθος και ο Νικόλαος Σκουφάς το Σεπτέμβριο του 1814. Η Επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες- Ιάσιο, 24 Φεβρουαρίου 1821- σύμφωνα με τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, είχε χαρακτήρα αντιιμπεριαλισμού, ούτως ώστε η Επανάσταση στη νότια Βαλκανική να εξελισσόταν χωρίς την ύπαρξη ισχυρών τουρκικών στρατευμάτων. Έτσι στις 23 Μαρτίου κηρύχθηκε η Επανάσταση στη Βοστίτσα (Αίγιο) και την ίδια μέρα ο Κολοκοτρώνης και ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης απελευθέρωσαν την Καλαμάτα. Στη συνέχεια η Επανάσταση εξαπλώθηκε παντού.

Η αντίδραση των Τούρκων ήταν έντονη, αλλά ο αριθμός των ηρώων και των μαρτύρων καταδεικνύει ότι η Επανάσταση είχε χαρακτήρα εθνικοαπελευθερωτικό, παρόλο που οι εσωτερικές αντιθέσεις οδήγησαν ακόμα και σε εμφύλιες διαμάχες. Εκτός από τους ήρωες που δοξάστηκαν και τους γνωρίζουμε όλοι μας, είναι και πολλοί άλλοι που συμμετείχαν στην Επανάσταση. Μερικοί από αυτούς αναφέρονται στα απομνημονεύματα αγωνιστών ή στα βιβλία διαφόρων χρονικογράφων της εποχής. Άλλοι σε καταλόγους

αγωνιστών ή πιστοποιητικά οπλαρχηγών στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, στο Αρχείο των Αγωνιστών του 1821 της Εθνικής Βιβλιοθήκης ή στο Αρχείο Παλληγενεσίας της Βουλής των Ελλήνων. Στα 1834 με Βασιλικό Διάταγμα του Όθωνα, συγκροτήθηκε επιτροπή από ανώτερους αξιωματικούς για να κατατάξει τους αγωνιστές του Ιερού Αγώνα σε τάξεις ανάλογα με τις υπηρεσίες που ο καθένας είχε προσφέρει και να απονεμίσει μετάλλια του Αγώνος. «χρυσούν», «αργυρούν», «χαλκούν» και το «σιδηρούν». Συγκροτήθηκαν πολλές επιτροπές και μόλις το 1865 συγκεντρώθηκαν όλες οι αιτήσεις που είχαν ως τότε υποβληθεί, ελέγχθηκαν τα δικαιολογητικά και σχηματίστηκε το Αρχείο Αγωνιστών αποτελούμενο από 3 Μητρώα.

1. Αξιωματικών.
2. Υπαξιωματικών. (μπουλουξήδων)
3. Στρατιωτών.

Στο Αρχείο Αγωνιστών εκτός από τα Μητρώα υπάρχουν και οι ατομικοί φάκελοι των περισσότερων αγωνιστών με: 1. αίτηση του ίδιου ή των κληρονόμων του 2. πιστοποιητικό του Δήμου «οικογενειακής καταστάσεως» και 3. πιστοποιητικό για τη δράση κατά τον Αγώνα από έναν ή περισσότερους αναγνωρισμένους οπλαρχηγούς. (Για όσους ανήκαν σε αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις δεν δίνονταν πιστοποιητικά!). Δυστυχώς για τους αγωνιστές της επαρχίας Λακεδαιμόνος, πολλά από τα Αρχεία με αιτήσεις και πιστοποιητικά Λακώνων αγωνιστών καταστράφηκαν σε πυρκαγιά στο Δημαρχιακό κατάστημα της Σπάρτης το 1843(.). Παρά την έλλειψη στοιχείων είναι βέβαιο ότι τα χωριά του Δήμου Πελλάνας συμμετείχαν ενεργά σε περισσότερες από 50 μάχες στην Επανάσταση του 1821 και σε μερικές από αυτές συνέβαλαν καθοριστικά στη νικήφόρα διεξαγωγή τους. Αναφέρουμε ενδεικτικά την πρώτη(Απρ. 1821) και δεύτερη(Μάης 1821) μάχη στο Βαλτέτσι. Πρόκειται για την πρώτη και πολύ σημαντική νίκη των Ελλήνων κατά των Τούρκων. «ελογίσθη ως ο θεμέλιος λίθος της πελοποννησιακής ανεξαρτησίας».Κ. Παπαρηγόπουλος και έκρινε την τύχη της Τριπολιτσάς. Αγωνιστές από τον Δήμο Πελλάνας έλαβαν μέρος και στις μάχες γύρω από την Τριπολιτσά μέχρι την άλωσή της.(Σεπ.1821). Τους συναντάμε σε όλα τα πεδία

των μαχών σε ολόκληρη την Πελοπόννησο αλλά και στη Ρούμελη και τη Στερεά Ελλάδα. Οι κάτοικοι των χωριών της Πάνω Ρίζας συμμετείχαν στις μάχες που έγιναν στην περιοχή μας, κατά το πέρασμα του Ιμπραήμ από Μυστρά προς την Τριπολιτσά, προβάλλοντας γενναία αντίσταση. Ο Νικηταράς, όταν πληροφορείται την εισβολή, αρχίζει να στρατολογεί ντόπιους και να συγκεντρώνει όσους περισσότερους μπορεί «Αδελφοί Χριστιανοί, τώρα είναι η ώρα, τρέξτε, τρέξτε. Τρέξτε εις Καστανιά και Γεωργίτζι. Σας προσμένω εφ'ίππου.

8 Σεπτέμβρη 1825
Ο πατριώτης Νικήτας Σταματελόπουλος(Νικηταράς).
Ο Ιμπραήμ-πασάς μετά τη συμπλοκή στην Καστανιά τράβηξε κατευθείαν για τον κάμπο προς την Τρίπολη, αναφέρει ο Γενναίος Κολοκοτρώνης. Πριν όμως εγκαταλείψει την περιοχή, πυρπόλησε τους οικισμούς στα Περιβόλια και πολλά σπίτια των χωριών του Καστριού και της Καστανιάς. Πυρπόλησε επίσης μια νεοαναγεθείσα εκκλησία στην Καστανιά.

Οπλαρχηγοί που διακρίθηκαν στις μάχες(με δικό του ο καθένας σώμα μαχητών), από την έναρξη της Επανάστασης μέχρι το τέλος του Αγώνα ήταν:

Μπαλιώτης Γεώργιος(από την Αλευρού)
Καλομοίρης Ιωάννης Οικονόμος(από τη Βορδόνια)
Δημάκης Νικόλαος, Μοσχοβίτης Νικολής, Παπαθανασόπουλος Παναγιώτης, Κατσαρός Αθανάσιος και Φασουλόπουλος Παρασκευάς από Γεωργίτσι και Πελλάνα.
Τζωρτζάκης Αναγνώστης από Καστανιά.
Δημητρακάκης Γεώργιος από Καστρί.
Γουλόπουλος ή Γουλές Νικόλαος, Γουλές Ιωάννης, Ιατρού Γεώργιος, Παπαγεωργακόπουλος Κωνσταντής και Λεβιδιώτης Ιωάννης από τον Λογγάνικο.
Μερεκούλιας Γιαννάκης από το Παρδάλι
Μεγάλη υπήρξε η συμβολή στον αγώνα του 1821 δύο πολέμαρχων ιερέων: του γνωστού Παπα-Σταφίδα από την Αλευρού και του Παναγιωτόπουλου Νικόλαου από την Καστανιά.

Πιστοποιητικών
Πιστοποιούμεν οι υποφαινόμενοι οπλαρχηγοί ότι ο Μιχαήλ Σκαρλατίνης, Αναγνώστης Λαγανάς, Πανάγος Λάτας, Δημήτριος Νικολόπουλος, Γεώργιος Κουμούτσος, Ιωάννης Νικολόπουλος, Ιωάννης Πετρόγιαννης και Γεώργιος Χρηστάκης εκ του χωριού Καστανιάς του Δήμου Καστορίου, οι οποίοι από αρχής της Επανάστασώς μας υπηρέτησαν στρατιωτικώς και παρευρέθησαν εις διαφόρους μάχας, τουτέστιν εις την πολιορκίαν της Τριπόλεως, εις το Άργος κατά του Δράμαλη, εις τας Πάτρας, εις τα Τρίκορφα, εις τα Βέρβενα, εις τα Βαλτέτζι, εις διαφόρους άλλας μάχας κατά του Ιμπραήμ, οι οποίοι εξετέλεσαν τα στρατιωτικά χρέη με ζήλον και προθυμίαν υπακούοντες πάντοτε εις τας διαταγάς των ανωτέρων τους.

Διό και τους δίδεται το παρόν πιστοποιητικόν δια να τους χρησιμεύσει δια το εθνόσημον. Οι οπλαρχηγοί Λιάκος Γιατράκος, Α.Σαλιβαράς
Οι υποφαινόμενοι χρηματίσαντες Οπλαρχηγοί των επί της Επανάστασώς στρατευμάτων της Λακεδαιμόνος πιστοποιούμεν ότι ο εκ Βορδόνιας του Δήμου Καστορίου της Επαρχίας Λακεδαιμόνος Ιωάννης Καλομοίρης, ιερέυς οικονόμος άμα ήρξατο ο ελληνικός αγών παραιτήσας το ιερατικόν αυτού επάγγελμα και περιζωθείς τα όπλα ετέθη επικεφαλής των συγχοριών του [...] υπηρέτει ως στρατιωτικός Καπετάνιος τρέχων πανταχόθεν όπου η παρουσία του ήτο αναγκαία και ουδέποτε απουσίασε του πολέμου.[...]εν δε κατά τα Βασιλικά της Κορίνθου συναφθείσαν μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων μάχην έπεσεν ένδοξο θύμα της γενναιότητας και του ηρωϊσμού του.

Οι οπλαρχηγοί
Λιάκος Γιατράκος, Α. Σαλιβαράς, Γ. Σκλαβοχωρίτης, Α. Ζαχαρόπουλος, Α. Νικολόπουλος.

(Από τα πολλά πιστοποιητικά για το Αρχείο των Αγωνιστών).

1. Δ. Α. Σπαντίδος « Η συμβολή των αγωνιστών της Επάνω Ρίζας της Λακεδαιμόνος στην Επανάσταση του 1821»

2.NATIONAL GEOGRAPHIC 1821, Ο Ξεσηκωμός Του Γένους.

Β. Κεμερίδου

Για το έπος του Ρούπελ

Τόν τελευταίο καιρό γίνεται πολύς λόγος για τήν Ἐθνική Ἀντίσταση κατά τή διάρκεια τῆς κατοχῆς, δρόμοι καί πλατείες πήραν τό ὄνομά της, πολλοί ἔχουν ἀναδειχθῆ ἀντιστασιακοί ἥρωες καί πολλά ἀδελφοκτόνα περιστατικά ἔχουν χαρακτηρηθῆ ἀντιστασιακοί ἀγῶνες. Ἐνώ μιά φάση τῆς πραγματικῆς ἀντίστασης, μιά μάχη πού ἐπέδρασε ἀποφασιστικά στήν ἐκβασή ὀλοκλήρου του πολέμου, ἡ μάχη τῶν Ὀχυρῶν μας τοῦ Ἀπριλίου 1941, ἔχει τελείως ξεχασθῆ καί οἱ ἥρωες τοῦ τιτάνιου ἐκείνου Ἀγῶνος, μιά μικρή ὁμάδα μαχητῶν πού ἀντιμετώπισαν τήν ἰσχυρότερη πολεμική μηχανή πού εἶχε γνωρίσει μέχρι τότε ὁ κόσμος, εἴτε ἔχουν φύγει ἀπό τή ζωή τελείως ξεχασμένοι, εἴτε ζοῦν ἀφανεῖς στά χωριά καί τίς γειτονίες.

Ἕνας τέτοιος ἀφανής, ὁ Γεώργιος Ἀλαφόγιαννης πού σήμερα, σέ ἡλικία ἐνενήντα ἐνός ἐτῶν, ζεῖ μέ τίς ἀναμνήσεις του πού τίς διηγεῖται σέ ὅποιον ἔχει τήν ὑπομονή νά τόν ἐπισκεφθῆ καί νά τόν ἀκούσῃ, στό μικρό χωριό Καστρί Καστορείου Λακωνίας. Ἐπιστρατεύθηκε τό 1939 καί μετά τή βασική ἐκπαίδευση, ὑπηρέτησε ἐπί δύο χρόνια συνεχῶς στό Ὀχυρό Ρούπελ, μέχρι τήν εἰσβολή τῶν Γερμανῶν μαζί μέ ἄλλους συγχωριανούς πού τούς θυμᾶται μέ συγκίνηση, ὅπως ὁ Λοχαγός Κίμων Καλυμμόπουλος, ὁ Δ. Λαγανάς, ὁ Κ. Βλαχόγιαννης, ὁ Γ. Λαζαράς, ὁ Μυρίδης, ὁ Δ. Θωμάς μέ τό πολυβόλο, ὁ Κακούνης πού τόν σκότωσε μιά γερμανική βόμβα. Ἀπό τό 1939 ἦσαν ὅλοι στό Ὀχυρό μέχρι τή γερμανική ἐπίθεση τό 1941 χωρίς νά μετακινηθοῦν ὅταν ἔγινε ὁ πόλεμος μέ τήν Ἀλβανία. Θυμᾶται τίς φοβερές ἀπώλειες τῶν Γερμανῶν στήν περιοχή τῆς Βουλγαρίας πού οἱ Βούλγαροι τήν ἔλεγαν Παγκάλωφ, ἀπό τό ὄνομα τοῦ Πάγκαλου πού εἶχε εἰσβάλει ἐκεῖ. Θυμᾶται ὅτι ἦταν σκοπός τό πρῶτό τῆς Κυριακῆς, 6ης Ἀπριλίου ὅταν ἄρχισε ἡ γερμανική ἐπίθεση, ὅτι συνέχισαν τόν ἀγῶνα μετά τήν πτώση τῆς Θεσσαλονίκης, ὅτι ἄφησαν τό Ὀχυρό μόνο ὅταν δέν εἶχαν

οὔτε μιά σφαῖρα, ὅτι οἱ Γερμανοί ὡς αἰχμαλώτους τούς κομπαχειρίζονταν καί τούς ἄφηναν νηστικούς, ὅτι περπάτησε ἐξήντα δύο ἡμέρες γιά νά φθάσῃ στό χωριό του τήν Κυριακή πού εἶχαν ἐτοιμάσει τό μνημόσυνο του γιά τόν θεωροῦσαν νεκρό. Τήν παραμονή τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 2009 ἔγινε μιά ἐκδήλωση στό 3ο Λύκειο Σπάρτης. Οἱ καθηγητές καί οἱ μαθητές κάλεσαν τό Γ. Ἀλαφόγιαννη καί τόν ἐτίμησαν. Τοῦ ἔδωσαν μιά τιμητική πλακέτα καί τόν ἄκουσαν νά διηγεῖται μέ τήν ἀπλή γλώσσα τοῦ Λαοῦ τήν ἱστορία τῆς εἰσβολῆς τῶν Γερμανῶν, τοῦ ἥρωικοῦ ἀγῶνα τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Ὀχυροῦ, τῶν τρομακτικῶν ἀπωλειῶν πού εἶχαν οἱ Γερμανοί καί στή συνέχεια τίς περιπέτειες τῆς αἰχμαλωσίας καί τῆς δίμηνης πεζοπορίας του ἀπό τά σύνορα

μέχρι τό χωριό του. Ἐκεῖνο ὅμως πού τόν συγκίνησε περισσότερο καί πού τό διηγεῖται μέ δάκρυα ἐνῶ ἐμᾶς μᾶς γεμίζει ἐλπίδες καί χαρά, εἶναι ἡ ὑποδοχή πού τοῦ ἔκαναν τά παιδιά, τό ζωηρότατο ἐνδιαφέρον πού ἔδειξαν γιά τήν ἱστορία, ἡ βροχή τῶν ἐρωτήσεών τους καί οἱ ζητωκραυγές καί τά χειροκροτήματά τους πού ξεσπαγαν κάθε φορά πού ἀνέφερε κάποια λεπτομέρεια τοῦ ἀγῶνα. Ὅταν ἡ Νεολαία δείχνει τέτοιο ἐνδιαφέρον γιά τίς μεγάλες στιγμές τῶν Ἐθνικῶν Ἀγῶνων, τέτοια αἰσθήματα καί τέτοια ἐκτίμηση γιά τούς ἀπλούς ἀγωνιστές τους, νομίζω ὅτι πρέπει νά ἔχουμε αἰσιοδοξία καί ἐλπίδες γιά τό μέλλον τῆς Πατρίδας μας.

Ευάγ. Ανδριανός

Στο Καστόρι

Ὅταν πέρυσι, γιά πρώτη φορά, ταξίδεψα στο Καστόρι δέν μπόρεσα νά απολαύσω τήν υπέροχη διαδρομή. Προσπαθούσα διαρκῶς νά αναπλάσω στή φαντασία τόν δρόμο, τή μέρα πού τόν διάβηκε ὁ κ. Λεονάρδος, ἕναν αἰῶνα πρῶν, πραγματοποιώντας, χωρίς φυσικά νά το γνωρίζει, τὸ τελευταῖον τῆς ζωῆς του ταξίδιον. Ἦταν τό 1905, παραμονές τῆς δολοφονίας τοῦ Θ. Δηληγιάννη. Ὁ κύριος Λεονάρδος, ὁ «πρῶτος κινηματογράφος», ὅπως τόν χαρακτήρισε ἕνα λιτό δημοσίευμα τοῦ «Κινηματογραφικοῦ Ἀστέρ» τό 1925, ἐκτελοῦσε μέ συνέπεια τὸ «ιεραποστολικό» ἔργο τῆς διάδοσης τῆς νέας τέχνης. Περνοῦσε ἀπό πόλεις καί χωριά, ἔστινε ὅπου του προσφερόταν χώρος τὸ μηχανήμα καί ἐδειχνε στους ἐκπληκτοὺς επαρχιώτες τίς «κινούμενες φωτογραφίες».

Ὁ ἀνηφορικός δρόμος, πού εἰσίσταται στους πρόποδες τοῦ Ταυγέτου, θά τόν υποχρέωνε σε συχνές στάσεις. Τὸ πρωτόγονο κινηματογραφικό μηχανήμα δέν ἦταν ιδιαίτερα βαρῦ, ἀλλά τα χρόνια βάραιναν στίς πλάτες του ἀγαθοῦ πρεσβύτη. Ἀλλά στο Καστόρι δέν πρόλαβε νά κάνει τίς προγραμματισμένες προβολές του. Ἀρρώστησε καί πέθανε καί καμιά ἄλλη πληροφορία γι αὐτόν δέν σώθηκε. Ὁ πρωτοπόρος κ. Λεονάρδος, ἀσφαλῶς δέν ἦταν ὁ πρῶτος κινηματογραφιστής πού ἐμφανίστηκε στήν Ελλάδα. Προηγήθηκαν αρκετοὶ ἄλλοι. Καί δρόμους ἀνοῖξαν στή νεογέννητη τέχνη. Τα ἀβέβαια, ντροπαλά βήματα τῶν πρῶτων στιγμῶν προσπαθεῖ νά ἀνιχνεύσει τὸ κείμενο αὐτό.

(*Ἀπόσπασμα ἀπό τὸ ἀφιέρωμα τῶν ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΩΝ τῆς Καθημερινῆς "Ἱστορίες ἀπὸ τὸν Ἑλληνικό Κινηματογράφο", 11 Νοεμβρίου 2001 με τὸν τίτλο "Ἡ Ελλάδα βλέπει σινεμά" τοῦ Νίκου Θεοδοσίου*)

Από τα Χριστούγεννα στο Πάσχα

Αλήθεια πόσο γρήγορα πέρασε αυτό το τρίμηνο. Νωπά στη μνήμη μας οι χριστουγεννιάτικοι ύμνοι και τα κάλαντα από τις παιδικές φωνές. Σαν μόλις χθές οι

υχές, που ανταλλάξαμε την Πρωτοχρονιά και νοπή η ελπίδα για μια καλύτερη χρονιά. Δεν προλάβαμε να σβήσουμε από τη μνήμη μας το βάπτισμα του Σταυρού και το άγιασμα των νερών στον Άγιο Μάμα στην εορτή των Θεοφανείων και περάσαμε στην περίοδο των Απόκρεω. Με τις σταδιακές αποχωρήσεις από τις γευστικές απολαύσεις και τα ξεφαντώματα μέχρι και τη Μουντζουροδευτέρα, περάσαμε γρήγορα – γρήγορα, γιατί έτσι το ήθελε αυτή η χρονιά στη Μεγάλη Σαρακοστή. Περίοδο ψυχικής κάθαρσης και μετάνοιας, πνευματικής περισυλλογής και προετοιμασίας, όπως

επιτάσσει η θρησκευτική μας παράδοση, για ένα πνευματικό ταξίδι που έχει προορισμό το Πάσχα, την εορτή των εορτών. Οδηγοί μας οι φραιότατοι ύμνοι και οι ψαλμοί που ψέλνονται στις ιερές Ακολουθίες της Σαρακοστής, προεξαρχόντων του Ακάθιστου Ύμνου και του Μεγάλου Κανόνα. Και μπήκαμε στη Μεγάλη Εβδομάδα των Παθών του Χριστού, που δεν είναι μόνο μια ανάμνηση ενός γεγονότος, είναι ο ίδιος ο θάνατος, είναι η θυσία του Χριστού για την αγάπη του προς τον άνθρωπο, είναι όπως γράφει ο υμνογράφος η νίκη της οδυνώμενης αγάπης. Και μετά φθάσαμε στην Ανάσταση, που νικά τη φθορά και το θάνατο. Στην Ανάσταση του Χριστού που φέρνει την ειρήνη στις ψυχές μας και εδραιώνει την αγάπη με «το συγχωρήσωμε πάντα τη αναστάσει και αλλήλους περιπτυζώμεθα». Και είμαστε εδώ, στο τσουγκρισμά των κόκκινων αυγών τσακίζοντας τις κακίες και τις έχθρες. Να! ζούμε και αυτή τη χρονιά το Πάσχα, το πέρασμα από τη θνητότητα στην ανάσταση, στη νέκρωση του Θανάτου.

Ελ. Βλαχογιάννη

Πάσχα -Easter και βαμμένα αυγά

Το Πάσχα – Easter (στην Αγγλική γλώσσα – η ίδια ρίζα χρησιμοποιείται σε πολλές γλώσσες της Ευρώπης) είναι μια αρχαία γιορτή που γιορτάζεται σε πολλές χώρες. Για τους Χριστιανούς, είναι ο εορτασμός του θανάτου και της Ανάστασης του Ιησού Χριστού. Όμως, το «Easter» έχει βαθιές ρίζες και παραδόσεις που πηγαιίνουν πίσω πολύ, πριν το Χριστιανισμό (ο οποίος έχει 2000 χρόνια ζωή).

Η λέξη Easter προέρχεται από την Ēostre ή Ēastre (η συσχέτιση με τον αρχαιοελληνικό Οίστρο είναι προφανής), και στην αρχαία Γερμανική Ōstarā, η οποία ήταν αρχαία Γερμανική θεά της Άνοιξης, πολύ δημοφιλής τον έκτο αιώνα. π.Χ. και η οποία έδωσε το όνομα στον Αγγλοσαξωνικό μήνα Ēostur-monath, ο οποίος και έδωσε και το όνομα στη χριστιανική γιορτή. Μαρτυρία για την προέλευση αυτή κατατίθεται από τον Saint Bede ή Venerable Bede (Λατινικά: Beda Venerabilis), μοναχό στη Νορθουμβριανή Μονή (Northumbrian monastery) του Αγίου Πέτρου στο Monkwearmouth, στην Αγγλία, στο έργο του «De temporum ratione», τον 8ο αιώνα, ο οποίος γράφει ότι ο μήνας Ēostur-monath είναι ο αντίστοιχος του Απριλίου.

Ο μύθος λέει ότι η Ēostre βρήκε ένα όμορφο ποικιλόχρωμο πουλί, που ήταν τραυματισμένο και δεν μπορούσε πια να πετάξει

πάλι, και έτσι το μεταμόρφωσε σε κουνέλι. Κατά θαυμαστό τρόπο, το κουνέλι διατήρησε την ικανότητά του να κάνει αυγά. Για να ευχαριστήσει τη Θεά, της έκανε δώρο ένα καλάθι γεμάτο χρωματιστά αυγά. Έτσι οι πιστοί στη θεά πρόσφεραν καλάθια με χρωματιστά αυγά. Η παράδοση διαδόθηκε σε όλη την Ευρώπη.

Αλλά ακόμη και παλαιότερα από το μύθο της Ēostre, μπορεί κανείς να βρει αποδείξεις από αρχαίες κουλτούρες σχετικά με την προσφορά βαμμένων αυγών στην Άνοιξη. Για πάνω από 3000 χρόνια, οι Κινέζοι έβαφαν κόκκινα αυγά για τις γιορτές της Άνοιξης, οι Ζωροάστρες (Μέση Ανατολή – 2500 πριν) πρόσφεραν βαμμένα αυγά την παραμονή του Νέου Έτους, η οποία ήταν στην αρχή της Άνοιξης.

Ε. Λαμπή

Αναφορές:

A. M. Skinner “The Emerald Story Book”, Kessinger Pub Co

A. I.Hazeline, “The Easter Book of Legends and Stories”, Omnigraphics, Inc.

Wikipedia the free internet encyclopedia

Σχέδιο δεξιά:

R. Nosorto “The Origins of Easter”, Thesis Ostara (1884) από τον Johannes Gehrts.

Η Θεά πετά στους ουρανούς περιτριγυρισμένη αγγέλους ακτίνες φωτός και ζώα. Ο Γερμανικός λαός παρακολουθεί από τη γη κάτω.

Το ζεύγυμά μας

Τα Ζαγοροχώρια με το φακό του Γ. Αρφάνη.
Ο λαϊκός καλλιτέχνης Παπασταφίδας, από την Αλευρού, όπως τον είδε η Ε. Βλαχογιάννη.

Η Γιορτή της Τσίχλας

Όπως, κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, τα μέλη του Κυνηγετικού Συλλόγου Βορείου Λακεδαιμόνος θέλοντας να γιορτάσουν το τέλος της κυνηγετικής περιόδου, διοργάνωσαν στις 5 Μαρτίου 2010 γιορτή της τσίχλας στην πλατεία του Καστορείου, που βρίσκεται και το γραφείο του συλλόγου. Η ψησταριά γέμιζε και ξαναγέμιζε με τσίχλες, εναλλασσόμενες με σουβλάκια και λουκάνικα και αν και σε περίοδο νηστείας όλοι οι ευρισκόμενοι υπέκυψαν στον πειρασμό.
Ε. Βλαχογιάννη

Εκδηλώσεις της ομάδας παραδοσιακών χορών Καστορείου

Η ομάδα παραδοσιακών χορών του Καστορείου με τον έμπειρο δάσκαλο χορού κ. Γεώργιο Καλομοίρη και με την υποστήριξη και την αρωγή του Συλλόγου «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ», άρχισε να παρεμβαίνει δυναμικά στα δρώμενα του τόπου μας και να μας χαρίζει όμορφες στιγμές με τους ωραίους παραδοσιακούς χορούς και τις ευχάριστες εκπλήξεις στις εκδηλώσεις που διοργανώνει ή συμμετέχει. Δεν είναι μόνο η χορευτική της παρουσίαση που εντυπωσιάζει, είναι η ομαδικότητα και το κέφι για δημιουργία που τη χαρακτηρίζει. Στις δύο χορευτικές εκδηλώσεις

που πραγματοποιήσε στις 27 Δεκεμβρίου και την τελευταία Κυριακή των απόκρεω, στις 14 Φεβρουαρίου, οι κυρίες της ομάδας πρόσφεραν η κάθε μια ξεχωριστά, σε μπουφέ, μαγειρεντά φαγητά και γλυκίσματα. Οι δε κύριοι βοηθούμενοι και από άλλους συμπατριώτες μας ανέλαβαν να ψήσουν τα σουβλάκια και τα λουκάνικα, και να κερνούν άφθονο κρασί προσφορά του Συλλόγου. Στην εκδήλωση της 27^{ης} Δεκεμβρίου ο Σύλλογος «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» μοίρασε δώρα στα μικρά παιδιά του χορευτικού με τη χορηγία του Θάνου Τζωρτζάκη.
Ε. Βλαχογιάννη

Η φωτογραφία του σημερινού μας φύλλου ανήκει στο προσωπικό αρχείο του Νικ. Ανδριανόπουλου και μας παραχωρήθηκε μέσω του Γ. Αρφάνη.

Το μάζεμα της ελιάς

Η Τσίτσα πρώτη μας δουλειά,
με τσίπουρο γιομάτη πρωτοράκι
και στο πινάκλι μας χοιρνό με λιπαρό κομμάτι.
Τα σπέρτα δεν ξεχνάγαμε ν' ανάψουμε φωτιά,
τα χέρια να ζεστάνουμε να φύγει η παγωνιά.
Μεγάλη σκάλα ξύλινη και καναδυό μαγκούρες
πολύχρωμα εδέναμε στη μέση μας σακκούλια.
Το μάζεμα γινότανε με χέρια απ' τα κλαριά.
Τα χτένια δεν τα ξέραμε και ούτε τα πανιά.
Τι φοβερό που ήτανε αυτό το χαμολόι
Σπυρί, σπυρί τις μάζευνες στο παγωμένο χόρτο,
και ένιωθες στα νύχια σου το φοβερό τον πόνο.
Έτσι παλιά μαζεύαμε θυμάμαι τις ελιές
και όμως δεν ελείπανε τα γέλια κι οι χαρές.

Γιάννης Κορτζής

Είδα τρεις Καστανιώτισσες

Είδα τρεις Καστανιώτισσες
και χορεύαν στη στράτα
κι από τις τρεις αγάπησα
μια νέα μαυρομάτα

γειά σου Καστανιώτισσά μου
συ μου πήρες τα μυαλά μου

Το Καστανιώτικο νερό
που είπαν ότι έχει αβδέλες
εγώ το εδοκίμαζα
κι έχει όμορφες κοπέλες

γειά σου Καστανιώτισσά μου
συ μου πήρες τα μυαλά μου

Το φακιολάκι που φοράς
το χρυσοκεντημένο
στα κατσαρά μαλλάκια σου
το 'χεις περιπλεγμένο

γειά σου Καστανιώτισσά μου
συ μου πήρες τα μυαλά μου

Ένα “αξιοθέατο” έργο

Το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού της Καστανιάς

Αξιόλογο δείγμα θρησκευτικής πνοής και λαϊκής καλλιτεχνικής έκφρασης αποτελεί το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ενοριακού ναού του Καστορίου, αφιερωμένου στη Γέννηση της Θεοτόκου.

Πρόκειται για έργο ανώνυμου λαϊκού ξυλόγλυπτη με επιβλητικές διαστάσεις και θαυμάστο μορφικό πλούτο, ρυθμικά οργανωμένο. Συγκροτείται από τρία ανεξάρτητα μέρη, που αντιστοιχούν στους τρεις χώρους του Ιερού Βήματος (κυρίως Ιερό, Πρόθεση, Διακονικό). Η καθ' ύψος διάταξή του είναι τριμερής. Στη

βάση έχουν τοποθετηθεί θωράκια, που το καθένα κοσμεί μεγάλο ανάγλυφο καρδιάσχημο μοτίβο, πλαισιωμένο από ελισσόμενους βλαστούς με τριαντάφυλλα. Δύο από τα συνολικά ένδεκα θωράκια έχουν ως θέμα γλυπτούς ρόμβους. Στους πεσσίσκους ανάμεσα στα θωράκια έχουν σκαλισθεί ανθοδοχεία με ψηλούς ανθοφόρους κλώνους.

Ακολουθούν τα δεσποτικά, εικόνες που ανάγονται στο 19ο αιώνα, πλαισιωμένες επάνω και κάτω από ορθογώνια ξυλόγλυπτα στοιχεία (κεταμπέδες). Εκεί η διακόσμηση γίνεται εξαιρετικά πλούσια

με πολυέλικτους φυλλοφόρους βλαστούς, που ξεπηδούν από ανθεμωτούς κάλυκες και τριαντάφυλλα. Στους κάτω κεταμπέδες, με αφηγηματική διάθεση και μικροτεχνική επιδειξιότητα, αποδίδονται και παραστατικές συνθέσεις, θρησκευτικές (Παλαιά-Καινή Διαθήκη) ή και από την καθημερινή ζωή των ανθρώπων: το Προπατορικό Αμάρτημα και η Εκδίωξη των Πρωτοπλάστων από τον Παράδεισο, η Γέννηση του Χριστού, η Προσκύνηση των Μάγων, ο άγιος Γεώργιος δρακοντοκτόνος, ο άγιος Δημήτριος που φονεύει τον Σκυλογιάννη, μυθικό πουλί,

ανθρώπινη μορφή με χαρακτηριστικό κάλυμμα κεφαλής, που φράσσει το στόμα λιονταριού και άλλες δυο μορφές, που μεταφέρουν επάνω σε ραβδί μεγάλο σταφύλι. Γύρω από τους διαχωριστικούς κιονίσκους, που επιστέφονται με κορινθιάζοντα κιονόκρανα, περιελίσσεται κληματίδα με σταφύλια.

Στο κεντρικό τμήμα του τέμπλου, επάνω από τα δεσποτικά, αναπτύσσονται τρεις επάλληλες, κατάκοσμες ζώνες. Η κατώτερη, η οποία λείπει από τα πλαϊνά τμήματα του τέμπλου (Πρόθεση-Διακονικό), έχει την ίδια φυσιοκρατική διαπραγμάτευση με τις υποκείμενες σειρές. Εύκαμπτη κληματίδα με σαρκώδη φύλλα και χυμώδη σταφύλια διακοσμεί την επόμενη ζώνη, κοινή και για τα τρία μέρη του τέμπλου. Κατά διαστήματα παρεμβάλλονται ανά-

γλυφες σκηνές, όπως χέρι που τείνει να κόψει σταφύλι ή πουλιά που ραμφίζουν σταφύλια. Η ζώνη αυτή έχει κοιλόκυτη απόληξη.

Τελευταία αναπτύσσεται ζωφόρος, με γραπτές εικόνες του Δωδεκαόρτου. Στις γλυπτές διατυπώσεις της ζώνης αυτής αναγνωρίζονται φυτικά θέματα των άλλων ζωνών, σκαλισμένα σε μικρότερη κλίμακα.

Ξυλόγλυπτος σταυρός με γραπτή παράσταση του Εσταυρωμένου και ζεύγος δρακόντων, σημειώνουν την απόληξη του φράγματος.

Την Ωραία Πύλη φράσσει βημόθυρο με ανάγλυφα φυτικά κοσμήματα και παραστάσεις (άγιος Γεώργιος, άγιος Δημήτριος) και με δαντελωτή κοιλόκυρτη επίστεψη. Τα επίθυρα της Ωραίας Πύλης και των πυλών της Πρόθεσης και του Διακονικού

είναι γλυπτά με ευκίνητα φυτικά σχέδια και κοιλόκυρτο διάτρητο τελείωμα.

Το ανάγλυφο στο ξυλόγλυπτο σύνολο είναι έντονα έξεργο, ιδιαίτερα στις παραστατικές σκηνές. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό των διακοσμητικών, που πληθωρικά γεμίζουν τις επιφάνειες, είναι η έντονη αναζήτηση της φυσικότητας και η μελωδική επανάληψή τους.

Το τέμπλο του Καστορίου, το οποίο με βάση την τεχνική εκτέλεση και τη θεματολογία του, θα μπορούσε να τοποθετηθεί στις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα, αποκαλύπτει τη συνθετική και διακοσμητική ικανότητα του δημιουργού του και φωτίζει μία ακόμη «εκθαμβωτική περιοχή της ψυχής του λαού μας».

*Της αρχαιολόγου
Ευαγγελίας Ν. Πάντου*

Βιβλία

ΜΑΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ

Προσχολικά Ιδρύματα και κοινωνικοί συνεργάτες
(ΤΥΠΩΘΗΤΩ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ, ΑΘΗΝΑ 2009)

Στο βιβλίο αυτό παρουσιάζεται μια έρευνα που διεξήχθη στον Α΄ Κρατικό Παιδικό Σταθμό Αχαρνών και αποσκοπούσε στην ανανέωση των παιδαγωγικών πρακτικών και στον εμπλουτισμό των εμπειριών που προσφέρονται στα παιδιά. Στα πλαίσια αυτής της έρευνας τα παιδιά «βγήκαν» σε επαγγελματικούς και δημόσιους

χώρους (Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Αχαρνών, Τράπεζα, Το καφενείο της γειτονιάς, το Φεστιβάλ Παιδιού) και από την άλλη κοινωνικοί συνεργάτες επισκέφθηκαν τον Παιδικό Σταθμό (Ο Ορειβατικός Σύλλογος, η Γυμνάστρια, η Αστυνομία), πάντα με τη συνεργασία και των γονέων. Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν θεαματικά. Τα παιδιά ανέπτυξαν δυνατότητες, όπως πρωτοβουλία, εφευρετικότητα, δημιουργικότητα, φαντασία και απόκτησαν πλήθος γνώσεων. Αλλά και οι παιδαγωγοί απελευθερώθηκαν από στερεότυπες πρακτικές και επιζήτησαν το πρωτότυπο και το καινοτόμο. Η έρευνα αυτή μπορεί να εμπνεύσει εκπαιδευτικούς και των άλλων βαθμίδων, εφόσον θα ήθελαν να διερευνήσουν το άνοιγμα του σχολείου στη ζωή. Η Μαρία Παρασκευοπούλου γεννήθηκε στο Καστόρι. Ζει στην Αθήνα και εργάζεται ως φιλόλογος σε Λύκειο των Αθηνών.

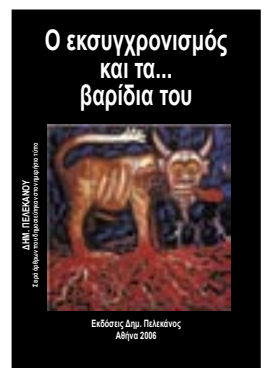
Β. Κεμερίδου

Δημ. Πελεκάνου

«Ο εκσυγχρονισμός και τα...βαριδιά του»,

Εκδόσεις Δημ. Πελεκάνος
Αθήνα 2006

Συγκεντρώνοντας τα άρθρα του, που δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα «Αθηναϊκή», την περίοδο 1995 – 2001, ο συγγραφέας, δίνοντας αντικειμενικά οικονομικά στοιχεία, για το ΑΕΠ, την ανάπτυξη κ.λπ., κάνει μια κριτική προσέγγιση, στο γεγονός ότι η παγκόσμια οικονομία, στηριζόμενη ιδεολογικά πάνω στο νεοφιλελευθερισμό, έχει

στον αντίποδα της την ανθρώπινη ευημερία. Η χρονική περίοδος αντιστοιχεί στη διακυβέρνηση του εκσυγχρονιστικού ΠΑΣΟΚ και τη φαινόμενη προσήλωσή του στις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο εκσυγχρονισμός, «η ικανότητα επιτυχούς προσαρμογής σ' ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο», ως επικαλούμενο εργαλείο στα χέρια των ηγετικών ομάδων, ορίζει το μέλλον των κοινωνιών στην επιταγή των αγορών, και ο «νοών νοείτω». Το βιβλίο, σήμερα επίκαιρο παρά ποτέ, βοηθά στην κατανόηση γεγονότων που ζούμε σήμερα και της βαθύτερης ρίζας τους. Δυστυχώς ο χώρος που μου παρέχεται δεν μου αφήνει περιθώρια για μεγαλύτερη ανάπτυξη. Έτσι το βήμα δίνεται στους αναγνώστες.

Ε. Λαμπή

Παραιτήθηκε στις 11/12/2009 ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Καστορείου κ. Παναγιώτης Δημητρίου. Στο νέο πρόεδρο κ. Γεώργιο Νεοφώτιστο που ανέλαβε, ευχόμαστε καλά έργα, αλλά κυρίως να είναι καλορίζικος, μη μας παραιτηθεί και αυτός πριν τις εκλογές.

Την 01/01/2010 ανέλαβαν Αντιδήμαρχοι οι: κ. Αγάπη Μακρή και ο κ. Ιωάννης Μακρυνγιάννης. Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο τους.

Στις 19 Δεκεμβρίου κλέφτες άνοιξαν σχεδόν όλα τα μαγαζιά των χωριών του Δήμου μας στη Βορδόνια, Αλευρού και αλλού και άρπαξαν ότι βρήκαν. Τον τελευταίο καιρό παρατηρείται έξαρση αυτού του φαινομένου στην περιοχή μας. Δύσκολοι καιροί, ας μην εφησυχάζουμε.

Το φυσικό κάλλος της περιοχής μας δεν ομολογείται μόνο από μας τους ντόπιους, άλλα και από τους ξένους που τυχαίνει να επισκέπτονται πλέον συχνά τον τόπο μας. Κάπου, όμως η συμπεριφορά κάποιων λίγων, αμαυρώνει την ομορφιά του τοπίου μας και πολλοί φεύγουν με άσχημη εντύπωση για μας τους ίδιους. Δεν είναι δυνατόν σήμερα να υπάρχουν συμπολίτες μας που ρίχνουν σκουπίδια στην περιοχή του Βράχου, ή στο δρόμο προς τα τρία αυλάκια μετά την οικία του κ. Ευάγγελου Ανδριανού, ή κοντά στο μαρμαρογιόφυρο. Δε δικαιολογείται να πηγαίνουμε στο νεκροταφείο και να πετάμε πλαστικά αντικείμενα και άνθη έξω και δίπλα από τον κάδο απορριμμάτων, δεν δικαιολογείται τέλος, να πετάμε σκουπίδια, μπάζα, μέχρι και οικοδομικά υλικά (σπασμένα πλακάκια και πιάτα, κουτιά συσκευασίας) μέσα στα αυλάκια, που πέρα από τη ζωτική χρησιμότητα που έχουν, είναι και στόλισμα στους δρόμους

μας και τα σοκάκια μας. Δεν είναι δυνατό να δεχόμαστε να μας κακολογούν όλους, γιατί κάποιοι λίγοι δε σέβονται ούτε τον συνάνθρωπό τους, ούτε το περιβάλλοντα χώρο μας. Ας αντισταθούμε σ'αυτούς τους λίγους και ας μην τους επιτρέψουμε να αμαυρώνουν την εικόνα μας και την ποιότητα της ζωής μας.

Επειδή, πολλά κοινωνικά θέματα αλλά και άλλες εκδηλώσεις μας διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες και τα μέλη μας να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα είτε μέσω των ανταποκριτών μας είτε απευθείας σε μας τους ίδιους.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΜΑΣ

Από την Αμερική ήλθε ο Κώστας Λιναρδάκης να περάσει τις ημέρες των Χριστουγέννων με τους γονείς του Κική και Γιώργο Λιναρδάκη, που με τη σειρά τους έφυγαν για την Αμερική στα μέσα Μαρτίου.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Ρένα Κραμποβίτη του Ηλία και ο Ζαφείρης Οικονόμου, που ζουν στην Αθήνα, απέκτησαν στις 06/06/2009 ένα κοριτσάκι.

Η Μαριάννα Αποστολάκη και ο Ρόμπερτ Κραμποβίτης του Ηλία, που ζουν στην Κρήτη, απέκτησαν στις 15/10/2009, ένα αγοράκι.

Η Θεοδώρα και ο Χρήστος Η. Βουρδούσης απέκτησαν στις 23 Δεκεμβρίου 2009 το δεύτερο κοριτσάκι τους.

Η Αναστασία και ο Χρήστος Σπ. Πάντος απέκτησαν στις 27 Ιανουαρίου 2010 ένα αγοράκι.

Η Σταματίνα και ο Γεώργιος Αθ. Παπαδόπουλος απέκτησαν στις 30 Ιανουαρίου 2010 ένα κοριτσάκι.

Η Γεωργία και ο Παναγιώτης Ευστ. Παρασκευόπουλος απέκτησαν στις 25 Φεβρουαρίου 2010 ένα αγοράκι.

Η Μαίρη Λιάπη (κόρη της Ποτούλας Γ. Αλειφέρη) και ο Βασίλης Γκερλές, που ζουν στην Αθήνα, απέκτησαν μέσα στον Φεβρουάριο 2010 ένα κοριτσάκι.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν και τα νεογέννητα να είναι καλότυχτα και ευτυχημένα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Η Βασιλική και ο Δημήτρης Ρεξίνης του Ιωάννη βάπτισαν, το Σεπτέμβριο 2009, το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Ιωάννης.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσει και να ευτυχίσει στη ζωή του.

ΠΕΝΘΗ

Η Καλλιόπη Σαρρή του Βασιλείου (Κ. Παπαθεοφιλόπουλου) πέθανε στις 19/12/2009 στο Ψυχικό Αττικής, σε ηλικία 90 ετών.

Ο Ιωάννης Οικονομόπουλος του Παναγιώτη πέθανε στις 28/01/2010 στην Ηλιούπολη Αττικής, σε ηλικία 85 ετών.

Η Γεωργία Κλέντου (Κ. Σκαφιδά) πέθανε στην Αθήνα σε ηλικία 80 ετών.

Η Μαρία Λιναρδάκη του Κων/νου πέθανε στις 03/02/2010 στο Καστόρειο, σε ηλικία 100 ετών.

Ο Γεώργιος Παναγιώταρος του Αθανασίου πέθανε στις 18/02/2010 στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Καστόρειο, σε ηλικία 87 ετών.

Η Βήρη Αγγελική του Νικολάου (Γ. Λαγανά) πέθανε στις 27/02/2010 στο Παρόρι, σε ηλικία 90 ετών.

Ο Χρήστος Παναγιωτόπουλος του Ιωάννη πέθανε στις 28/02/2010 στην Αθήνα, σε ηλικία 75 ετών.

Ο Δημήτρης Παναγιωτόπουλος του Γεωργίου πέθανε στις 05/03/2010 στα Περιβόλια, σε ηλικία 51 ετών.

Η Αναστασία Μενίδη του Γεωργίου πέθανε στις 17/03/2010 στο Καστόρειο, σε ηλικία 97 ετών.

Ο Λεωνίδας Γιαννίτσας του

Νικολάου πέθανε στις 22/03/2010 στην Αθήνα, σε ηλικία 79 ετών.

Ο Χρήστος Κορτζής του Δημοσθένους πέθανε στις 26/03/2010 στο Καστόρειο, σε ηλικία 70 ετών.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από Θεό παρηγοριά.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο ιατρός, ορθοπαιδικός χειρουργός, Ιωάννης Χαρόπουλος του Νικολάου εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή και ειδικεύθηκε στα μεταβολικά νοσήματα Οστών – Οστεοπόρωση. Εργάζεται στην Αθήνα και είναι επιστημονικός συνεργάτης του Ερευνητικού Κέντρου του Γενικού Νοσοκομείου ΚΑΤ Αθηνών.

Στην Αμερική στην πολιτεία του Ιλινόις, εξέθεσε με μεγάλη επιτυχία τα έργα της σε ατομική έκθεση η γλύπτρια και ζωγράφος κ. Βασιλική Αλ. Αντωνάκη και την 1^η Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκαν τα αποκαλυπτήρια δύο γλυπτών έργων της, ένα σιντριβάνι και ένα γλυπτό από πωρόλιθο που απεικονίζει ένα άγγελο. Τα έργα αυτά κοσμούν το πάρκο και τον προαύλιο χώρο του Νοσοκομείου «Αγία Ελισάβετ» στο Belle Ville του Ιλινόις.

Στις 24 Ιανουαρίου ο Σύλλογος Φίλων του Ταυγέτου «ΛΟΥΣΙΝΑ» πραγματοποίησε εκδήλωση κοπής πίτας. Με θέρμη συνεχίζει να δραστηριοποιείται για την ανάδειξη του φυσικού κάλλους της περιοχής μας, συνεργαζόμενος με του ορειβατικούς συλλόγους που πλέον επισκέπτονται συχνά τα μονοπάτια του βουνού μας.

Η ποδοσφαιρική ομάδα μας ο «ΚΑΣΤΩΡ» προχωρά με πάρα πολλές νίκες και βρίσκεται βαθμολογικά στην Τρίτη θέση στον όμιλό του.

Ζούμε στην Καστανιά

ΣΥΝΤΑΓΕΣ από γυναίκες του χωριού Μαγειρίτσα (δείπνο μετά την Ανάσταση)

Υλικά

Μία συκωταριά και τα αντεράκια από το κατσικάκι ή το αρνάκι της Λαμπρής
Ένα ματσάκι κρεμμυδάκια φρέσκα
Ένα μάτσο μάραθο
Μισή κούπα ρύζι καρολίνα
1-2 λεμόνια
2 αυγά
Λάδι, αλάτι και πιπέρι
1 κουταλιά της σούπας πελτέ διαλυμένο σε μια κούπα χλιαρό νεράκι.

Εκτέλεση

Πλένουμε πολύ καλά τα αντεράκια και τα πλέκουμε κοτσίδα. Σε φαρδιά κασαρόλα με νερό που βράζει, ζεματάμε τη συκωταριά και τα αντεράκια. Τα σουρώνουμε και αφήνουμε να κρυσώσουν. Βάζουμε την κασαρόλα στη φωτιά με λάδι και ρίχνουμε τα κρεμμυδάκια ψιλοκομμένα. Τσιγαρίζουμε ελαφρά μέχρι να μαραθούν. Τότε προσθέτουμε και τη συκωταριά και τα αντεράκια ψιλοκομμένα κι αυτά, συνεχίζοντας το τσιγάρισμα. Μετά βάζουμε το μάραθο, τον πελτέ και 1-2 κούπες χλιαρό νερό. Σκεπάζουμε και αφήνουμε να βράσουν σε χαμηλή φωτιά. Μόλις βράσουν, προσθέτουμε το ρύζι πλυμένο 2-3 νερά. Αν χρειαστεί προσθέτουμε λίγο νεράκι ακόμα-ζεστό πάντα. Τέλος αυγοκόβουμε το φαγητό μας αποσύροντας την κασαρόλα από τη φωτιά. (όποιος θέλει μπορεί να παραλείψει το αυγολέμονο ή τον πελτέ).

Χρυσούλα Γ. Δημητρακοπούλου

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΜΙΣΟΣΠΟΡΙΤΙΣΣΑΣ

Β.Π.ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ 180 ΕΥΡΩ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΑΡΦΑΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΠΟ ΚΑΝΑΔΑ
ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ ΑΠΟ ΚΑΝΑΔΑ (με τις ευχές τους)
ΚΑΛΚΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓ
ΚΟΝΔΥΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ
ΠΕΙΜΑΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛ

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

ΚΑΣΤΟΡΙ
ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ
57747
ΟΠΛ. 22217
ΚΙΝ. 6942407789

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

SUPER MARKET
ΣΥΡΤΑΛΙΑ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΑΔΡΕΥΤΙΚΑ
ΧΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ - ΠΛΑΚΑΚΙΑ
ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ - ΤΖΑΜΙΑ
ΚΑΣΤΟΡΙ ΤΗΛ / FAX: 27310 57218

ΓΙΑΤΙ Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ

ΜΥΣΤΙΚΑ ΟΜΟΡΦΙΑΣ Παναγιώτα Μαϊμώνη*

Μικρά μυστικά

Επειδή, μετά την έκδοση του προηγούμενου φύλλου του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ, πολλοί, που διάβασαν τη συνταγή της κρέμας, με ρώτησαν για τα υλικά, σ' αυτό τεύχος, δίνω μερικές περιγραφές Έτσι:

Αβοκάντο: Φυτικό λίπος από το φρούτο αβοκάντο, που χρησιμοποιείται σαν μαλακτικό δέρματος. Περιέχεται και σε σαμπουάν για κανονικά/ξηρά μαλλιά. Με την προσθήκη 8-10γρ σε ένα σαμπουάν αποκτάμε όγκο και λάμψη στα μαλλιά.

Βενζόη: Φυσικό εκχύλισμα (αιθέριο έλαιο) από φυτό που ευδοκίμει στην Ασία. Χρη-

σιμοποιείται για κυτταρική ανάπλαση και για βελτίωση της αναπνοής του δέρματος. **ΠΡΟΣΟΧΗ.** Τα αιθέρια έλαια δεν χρησιμοποιούνται μόνα τους, αλλά μέσα σε βάσεις από άλλα έλαια, όπως το αμυγδαλέλαιο, προσθέτοντας μερικές σταγόνες.

Αμυγδαλέλαιο: Χρησιμοποιείται σαν μαλακτικό σε αφυδατωμένα και ώριμα δέρματα. Επίσης, σαν αρωματικός παράγων σε σαμπουάν, σαπούνια κ.λ.π.

Ροδόνηρο: είναι τονωτικό και αυξάνει τη δράση άλλων βασιικών συστατικών.

* Η Παναγιώτα Μαϊμώνη γεννήθηκε στα Βρέσθena, ζει παντρεμένη στο Καστόρι όπου έχει κομμωτήριο.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΠΑΡΑΛΟΣΙΑΚΟΝ ΖΩΜΑΡΙΚΟΝ

ΛΑΚΩΝΙΚΑ
Καρυδιώτικα Ζυμαρικά

ΑΓΟΡΙΑΝΗ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
27310 61286
6945137123

Το Καστόρι
Ξενοδοχείο

Ευαγγελία Νικολαπούλου
Καστόριο Δήμου Πελλάνας - Λακωνία - Σπάρτη
ΤΚ 23100,
τηλ: 27310 57118, 6909482756, fax: 27310 57205
www.kastorihotel.com - www.focusgreece.gr
email: info@kastorihotel.com

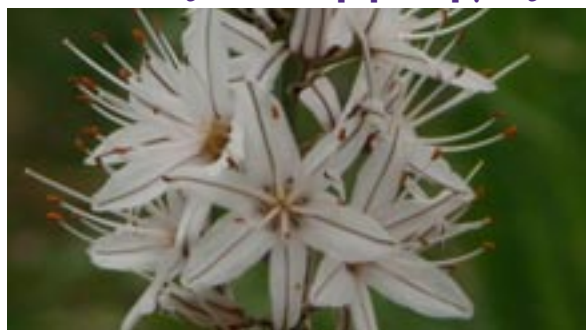
Ο χορός του Πολυδεύκη

Για δεύτερη χρονιά πραγματοποιήθηκε στις 31/01/2010, ο Χορός και η κοπή της πίτας των μελών του Συλλόγου μας «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ», στην Αθήνα, στην αίθουσα «ΑΡΙΩΝ». Οι στην Αττική και εκτός αυτής διαμένοντες Καστανιώτες, άλλοι που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας και ήλθαν από το Καστόρι και αρκετοί φίλοι μας, τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωσή μας. Η Ομάδα Παραδοσιακών Χορών παραβρέθηκε και Χόρευαν όμορφους παραδοσιακούς χορούς και μας παρέσυραν όλους στην πίστα. Για την εκδήλωση, δικοί μας άνθρωποι, πρόσφεραν δώρα, που τέθηκαν σε λαχειοφόρο αγορά. Οι δωροθέτες ήταν: ο Γάσπαρης Νικόλαος, ο Καράγιαννης Κώστας του Αναστασίου, ο Καράγιαννης Αριστοτέλης του Δημητρίου, ο Καστάνης Δημήτριος, ο Γεώργιος Κονιδιτσιώτης του Κων/νου (ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ), ο Γεώργιος Λιακόπουλος του Παναγιώτη, ο Μερεκούλιας

Ιωάννης του Πανάγου, ο Τάκης Σπ. Πελεκάνος, η Γαρυφαλλιά Ρουμελιώτη-Παπαδημητράκη, το Βιβλιοπωλείο του Σταύρου Φλαούνα, ο Συμυρνιός Ιωάννης του Ηλία, ο Τζωρτζάκης Θάνος του Λεωνίδα, οι τοπικοί σύλλογοι Καστορείου που όλοι μαζί πρόσφεραν δέμα με βιολογικά προϊόντα του τόπου μας. Επίσης ο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» διέθεσε για τη λαχειοφόρο αγορά ένα ποτε book αξίας 300 € και ένα πίνακα ζωγραφικής, που φιλοτέχνησε ο ζωγράφος και χαράκτης Γρηγόρης Νιόλης με θέμα ένα σοκάκι με νεοκλασικά κτίρια του Καστορείου, που τέθηκε σε δημοπρασία και πλειοδοτήθηκε από τον κ. Μάκη Πανταζή. Τα ποσό από την πλειοδοσία του πίνακα διατέθηκε για την εκδρομή των μαθητών του Λυκείου Καστορείου. Στην εκδήλωση το κέφι περισσεύσε. Κρατώντας αυτό, υποσχόμαστε του χρόνου να περάσουμε ακόμα καλύτερα. Ε. Βλαχογιάννη

Εικόνες από τη φύση μας

Ασφοδέλος ο θερινός
As rhodelus aestivus
(σπερδούκλι)

αυτό το περιβάλλον ταιριάζει το χωρό λουλούδι του φυτού. Σε ένα τέτοιο λιβάδι συναντήθηκαν οι ψυχές των ηρώων που είχαν πέσει στην Τροία κατά τον Όμηρο.

Είναι φυτό ποητικές με βλαστό κούφιο κυλινδρικό που διακλαδίζεται στην κορυφή. Τα φύλλα είναι επιμήκη, τριγωνικά και είναι όλα συγκεντρωμένα στη βάση του βλαστού. Τα άνθη με σέπαλα λευκά, με κοκκινωπή νεύρωση στη μέση, σε επάκριους βότρες. Απαντάται σε πετρώδες τοποθεσίες συχνά σε μεγάλους πλημμυρισμούς.

Κατά τη μυθολογία, στον άλλο κόσμο ο Άδης υποδέχεται τις αδύναμες μορφές των νεκρών στον ασφοδελο λιμώνα, ένα λιβάδι γεμάτο σπερδούκλια. Σε

Τα χειμωνιάτικα γυμνά κοτσάνια του ασφοδέλου τα συγκρίναν οι ποιητές με τις ψυχές των νεκρών που περιφέρονταν στις όχθες του Αχέροντα. Η δύσάρεστη μνραδιά του μαζί με τα άααρα λουλούδια ασφαλιώς είχαν σχέση με τον χωρό θάνατο και το λυκόφως το κάτω κόσμο.

φωτογραφία:

Βασ. Λαγανάς

κείμενο: Ντίνος Λαγανάς